

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za boračka pitanja, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 94. sjednici, održanoj 26.04.2017. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o stanju u boračkoj populaciji na području Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstva za boračka pitanja kao obrađivača.

II.

Zaključak sa Informacijom iz tačke I. ovog Zaključka dostavlja se Stručnoj službi Skupštine Zeničko-dobojskog kantona u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/17.
Datum, 26.04.2017. godine
Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za boračka pitanja,
1x Stručna služba Skupštine,
1x a/a.

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosna i Hercegovina
Zeničko-dobojski kanton
MINISTARSTVO ZA BORAČKA PITANJA**

**I N F O R M A C I J A
O STANJU U BORAČKOJ POPULACIJI
NA PODRUČJU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA**

**(Ostvarivanje prava branilaca i članova njihovih porodica na području
Zeničko-dobojskog kantona s osvrtom na rad i aktivnosti kantonalnih
branilačkih udruženja)**

Zenica, april 2017.godine

DIO PRVI - UVOD

Skupština Zeničko-dobojskog kantona je Programom rada za 2017.godinu predvidjela razmatranje Informacije o stanju u boračkoj populaciji na području Zeničko-dobojskog kantona, Vlade Zeničko-dobojskog kantona kao predlagača, a Ministarstva za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) kao obrađivača, nakon čega je usvajanje ove informacije predviđeno i Programom rada Vlade Kantona za tekuću godinu.

S obzirom da izrada informacije o stanju u nekoj oblasti implicira davanje političke ili druge procjene koja može biti subjektivnog karaktera, a imajući u vidu zakonom utvrđene nadležnosti Ministarstva kao organa uprave Kantona, opredijelili smo se na izradu Informacije baziranu na činjenicama i podacima iz službene evidencije Ministarstva koji se odnose na aktuelno stanje i ostvarivanje prava pripadnika branilačke populacije, uz osvrt na rad i aktivnosti branilačkih udruženja sa područja Kantona.

Cilj Informacije je analitički prikaz problematike pitanja branilaca i članova njihovih porodica, sa potrebnim konstatacijama i stajalištima, te zaključcima i prijedlozima o daljnjem radu u ovoj oblasti.

Informacija daje prikaz podataka koji se odnose na period 2015. i 2016.godine, imajući u vidu da je Skupština Kantona 09.06.2015.god. razmatrala i usvojila "Informaciju o aktuelnom stanju i ostvarivanju prava pripadnika branilačke populacije s osvrtom na rad i aktivnosti boračkih udruženja", a koja je dala detaljan prikaz stanja iz ove oblasti u periodu 2013.-2014.godina.

Nastavljen je kontinuitet metodološkog pristupa odnosno prikaza podataka kao u prethodnim informacijama Ministarstva iz ove oblasti, imajući u vidu da je isti u smislu preglednosti i cjelovitosti pozitivno ocijenjen od strane ranijih saziva Skupštine Kantona. Imajući u vidu da određeni broj zastupnika prvi put razmatra informaciju ove vrste, kao i radi podsjećanja ostalih zastupnika u tom smislu, dat je i skraćeni pregled prava branilaca i članova njihovih porodica koja isti ostvaruju po osnovu federalnih propisa i sredstvima Budžeta Federacije BiH.

Za podatke iz ove informacije korišteni su redovni godišnji izvještaji o radu i periodične informacije o stanju u pojedinim segmentima branilačko-invalidske zaštite, koje je Ministarstvo za boračka pitanja podnosilo Vladi Kantona, te izvještaji o broju korisnika, riješenim predmetima i utrošenim sredstvima, koje su gradska/općinske službe uprave nadležne za poslove branilačko-invalidske zaštite (u daljem tekstu: gradska/općinska služba) dostavljale Ministarstvu kroz godišnje izvještaje o svom radu.

DIO DRUGI - NORMATIVNA REGULATIVA, KORISNICI PRAVA, RESORNO MINISTARSTVO

POGLAVLJE I. Važeći propisi

Branilačko-invalidska zaštita, tačnije ostvarivanje prava branilaca i članova njihovih porodica te obaveze organa zakonodavne i izvršne vlasti u vezi sa istim na području Kantona, regulisani su slijedećim propisima:

- Ustav Federacije,
- Zakon o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 33/04,56/05, 70/07 i 9/10),
- Zakon o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 70/05, 61/06 i 9/10)
- Odluka o posebnim pravima nosilaca "Partizanske spomenice 1941" i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 6/06).
- Odluke, uredbe, pravilnici, naredbe, uputstva, smjernice i ostali podzakonski akti Vlade Federacije i Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog

rata/Federalno ministarstvo za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata, iz oblasti branilačko-invalidske zaštite (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo),

- Ustav Kantona,
- Zakon o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj 1/14)
- Podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica:
 - a. Odluka o proširenom obimu prava iz oblasti zdravstvene zaštite za braniocima i članove njihovih porodica (Službene novine ZDK br. 4/15)
 - b. Uredba o medicinskoj rehabilitaciji branilaca i članova njihovih porodica u banjasko-klimatskim lječilištima (Službene novine ZDK br. 4/14)
 - c. Uredba o stipendiranju redovnog studija branilaca i članova njihovih porodica (Službene novine ZDK br. 4/14)
 - d. Uredba o prednosti u školovanju branilaca i članova njihovih porodica (Službene novine ZDK br. 4/14)
 - e. Uredba o pomoći u rješavanju stambenog pitanja branilaca i članova njihovih porodica (Službene novine ZDK br. 4/14)
 - f. Uredba o vanrednoj novčanoj pomoći braniocima i članovima njihovih porodica (Službene novine ZDK br. 4/14)
 - g. Uredba o dodjeli kredita za zapošljavanje branilaca i članova njihovih porodica (Službene novine ZDK br. 4/14)
 - h. Uredba o sufinansiranju sportskih aktivnosti ratnih vojnih invalida (Službene novine ZDK br.4/14)
 - i. Uredba o naknadi troškova dženaze/sahrane branilaca i članova njihovih porodica (Službene novine ZDK br. 4/14)
 - j. Uredba o naknadi troškova podizanja nišana/nadgrobnog spomenika (Službene novine ZDK br. 4/14)
 - k. Uredba o novčanoj naknadi dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja za vrijeme nezaposlenosti (Službene novine ZDK br. 4/14)
 - l. Odluka o finansiranju rada kantonalnih udruženja branilaca i članova njihovih porodica (Službene novine ZDK br. 4/14)
 - m. Pravilnik o načinu ostvarivanja prava po osnovu preostale sposobnosti (akt ministra Ministarstva za boračka pitanja broj: 02-02-21713/07 od 09.05.2008. godine,
- Akti doneseni na osnovu drugih kantonalnih zakona, Ministarstva za boračka pitanja kao obrađivača:
 - a. Odluka o odobravanju prijenosa vlasništva na stanovima dodijeljenim na korištenje braniocima i članovima njihovih porodica (Službene novine ZDK br. 11/06 i 15/10)
 - b. Odluka o smanjenju kamatne stope na kredite za stambenu izgradnju odobrene pripadnicima branilačke populacije (Službene novine ZDK br. 8/06)
- Zakoni i podzakonski akti u resornoj nadležnosti drugih kantonalnih organa uprave, odredbe kojih regulišu posebna prava branilaca i članova njihovih porodica:
 - a. Zakon o sudskim taksama (Službene novine ZDK br. 1/16)
 - b. Zakon o kantonalnim administrativnim taksama – preč.tekst (Službene novine ZDK br. 13/02 - 3/14)
 - c. Zakon o porezu na promet nekretnina (Službene novine ZDK br. 6/09 i 6/13)
 - d. Zakon o porezu na imovinu, naslijeđe i poklon (Službene novine ZDK br. 9/09 i 13/11)
 - e. Odluka o neposrednom učešću osiguranih lica u troškovima korišćenja zdravstvene zaštite (Službene novine ZDK br. 4/05 i 13/08)
 - f. Odluka o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, zubnoprotske pomoći i zubnoprotskih nadomjestaka i endoproteza (Službene novine ZDK br. 4/05)

- g. Odluka o proširenom obimu prava na korištenje medicinsko-sanitetskih pomagala, medicinskog materijala i lijekova za ratne vojne invalide-paraplegičare (Službene novine ZDK br. 4/05)
- akti Skupštine i Vlade Kantona kojim se utvrđuju posebni zadaci Ministarstva za boračka pitanja, odnosno daju određene smjernice i uputstva.

POGLAVLJE II. Korisnici prava

Branioци i članovi njihovih porodica, kao korisnici prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite, u skladu sa naprijed naznačenim federalnim zakonima odnosno Kantonalnim zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, mogu se svrstati u slijedeće kategorije:

- a) dobitnici ratnog priznanja ili odlikovanja,
- b) ratni vojni invalidi,
- c) demobilizirani branioци,
- d) članovi porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioца i umrlog ratnog vojnog invalida,
- e) djeca šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioца bez oba roditelja,
- f) članovi uže porodice poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja,
- g) nosioci "Partizanske spomenice 1941" i članovi uže porodice poginulog ili umrlog nosioца "Partizanske spomenice 1941".
- h) djeca dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja/ratnog vojnog invalida/demobiliziranog branioца,
- i) dobrovoljci i organizatori otpora, veterani, učesnici rata.

Definicije pojedinih kategorija utvrđene su federalnim zakonima, odnosno Zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, i od značaja su kod vrste, obima i načina ostvarivanja pojedinih prava. S obzirom da su Kantonalnim zakonom utvrđeni oblici branilačko-invalidske zaštite koji se ostvaruju kao dopunska prava, uz prava koja su za branioce i članove njihovih porodica utvrđena federalnim zakonima, istim su naznačeni slijedeći pojmovi i definicije:

- a) Braniocem, odnosno demobiliziranim braniocem smatra se pripadnik Armije Republike Bosne i Hercegovine, Hrvatskog vijeća obrane i policije nadležnog organa unutrašnjih poslova (u daljnjem tekstu: Oružane snage) koji je učestvovao u odbrani Bosne i Hercegovine (početak agresije na općinu Ravno) od 18.09.1991. do 23.12.1996.godine, odnosno do prestanka neposredne ratne opasnosti i koji je demobiliziran rješenjem nadležnog vojnog organa, kao i lice koje je učestvovalo u pripremi za odbranu i u odbrani Bosne i Hercegovine u periodu prije 18.09.1991.godine a koje je angažirano od nadležnih organa;
- b) Pod učešćem u odbrani Bosne i Hercegovine podrazumijeva se učešće u oružanom otporu i djelovanje u direktnoj vezi sa pružanjem otpora;
- c) Dobrovoljcem i organizatorom otpora smatra se pripadnik vojnih jedinica koji je učestvovao u pripremi za odbranu i u odbrani Bosne i Hercegovine u periodu do 19.06.1992.godine, kao i drugo lice koje nije bilo vojni obveznik u vrijeme dobrovoljnog stupanja u Oružane snage i ostalo neprekidno u jedinicama do kraja rata, ili je ranije demobiliziran od nadležnog vojnog organa;
- d) Veteranom se smatra lice koje je stupilo u Oružane snage od 18.09.1991.godine do 31.12.1992.godine i ostalo neprekidno do 23.12.1995.godine, ili je ranije demobilizirano od nadležnog vojnog organa;
- e) Učesnikom rata smatra se svako lice koje je u sastavu Oružanih snaga provelo najmanje jednu godinu neprekidno u periodu od 20.06.1992.godine do 23.12.1995.godine.
- f) Ratni vojni invalid je branilac kojem je to svojstvo utvrđeno rješenjem nadležnog organa i u skladu sa Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica, a po osnovu zadobivene rane, povrede, bolesti ili pogoršanja zdravstvenog stanja, usljed čega je nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje za 20%.

- g) Član porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca i umrlog ratnog vojnog invalida je korisnik prava na porodičnu invalidninu, na osnovu rješenja nadležnog organa, izdatog u skladu sa Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica.
- h) Dijete šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca bez oba roditelja je član porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, koje je u vrijeme gubitka oba roditelja bilo malodobno.
- i) Djetetom dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja/ratnog vojnog invalida/demobiliziranog branioca, smatra se dijete rođeno u braku/van braka, usvojeno dijete, kao i pastorče koje je sa istim živjelo u zajedničkom domaćinstvu najmanje posljednju godinu dana.
- j) Lice sa naročitim zaslugama u odbrambeno-oslobodilačkom ratu je dobitnik ratnog priznanja ili odlikovanja i nosilac "Partizanske spomenice 1941".
- k) Dobitnik ratnog priznanja ili odlikovanja i član uže porodice poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, je korisnik prava na mjesečni novčani dodatak, na osnovu rješenja nadležnog organa, u skladu sa odredbama Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica.
- l) Nosilac "Partizanske spomenice 1941" i član uže porodice poginulog ili umrlog nosioca "Partizanske spomenice 1941" je korisnik prava na mjesečni novčani dodatak, na osnovu rješenja nadležnog organa u skladu sa odredbama Odluke o posebnim pravima nosilaca "Partizanske spomenice 1941" i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 6/06).

Iz naprijed iznesenog evidentno je da se branilačko-invalidska zaštita osigurava za branioce i članove njihovih porodica koji su svoj status ostvarili po osnovu učešća u proteklom odbrambeno-oslobodilačkom ratu 1991.-1996.godine, a sa istim su u pravima izjednačeni i učesnici narodnooslobodilačkog-antifašističkog rata 1941.-1945.godine.

Kantonalni zakon, pod određenim uvjetima, predviđa ostvarivanje prava i za kategoriju posebnih korisnika branilačko-invalidske zaštite - to su lica koja ne ostvaruju prava po federalnim zakonima i uglavnom su u teškoj socijalno-ekonomskoj situaciji:

- a) djeca šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, kojima je prestalo pravo na porodičnu invalidninu – prava iz oblasti zdravstvene zaštite, zapošljavanja i stipendiranja, do navršene 35. godine života;
- b) djeca poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja kojima je prestalo pravo na mjesečni novčani dodatak, djeca umrlog ratnog vojnog invalida koja nisu korisnici prava na porodičnu invalidninu i djeca umrlog demobiliziranog branioca - prava iz oblasti zdravstvene zaštite, zapošljavanja i stipendiranja, do navršene 30. godine života;
- c) udovice umrlih demobiliziranih branilaca te roditelji umrlih ratnih vojnih invalida ili demobiliziranih branilaca koji su u redovima Oružanih snaga proveli najmanje dvije godine.

POGLAVLJE III. Resorna nadležnost i obaveze Ministarstva za boračka pitanja

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona, u skladu sa odredbama Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim organima uprave, obavlja upravne, stručne i druge poslove koji se odnose na ostvarivanje nadležnosti Kantona u oblasti zaštite branilaca iz Odbrambeno-oslobodilačkog/Domovinskog rata od 18.9.1991. do 23.12.1995.g., pripadnika jedinica Oružanih snaga RBiH i ratnih postrojbi HVO-a i članova njihovih porodica: članova porodica šehida/poginulih branilaca, umrlih i nestalih branilaca, članova porodica poginulih, umrlih i nestalih dobitnika ratnih priznanja ili odlikovanja, dobitnika ratnih priznanja ili odlikovanja i članova njihovih porodica, ratnih vojnih invalida i članova njihovih porodica, demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica, te učesnika NOR-a, kao i drugih korisnika branilačko-invalidske zaštite na području Kantona, u skladu sa zakonima i propisima Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona. Prvenstveno se to odnosi na poslove u vezi sa reguliranjem socijalno-statusnih pitanja branilaca i članova njihovih porodica: pitanja zdravstvene zaštite, ortopedskih pomagala i medicinske rehabilitacije, profesionalne rehabilitacije, stambenog zbrinjavanja, prednosti u školovanju i

zapošljavanju, podizanja nišana i spomen obilježja, novčane pomoći u rješavanju socijalno-ekonomskih problema i drugo, pri čemu Ministarstvo daje mišljenje u donošenju sistemskih propisa kojim se reguliraju osnovna pitanja branilaca i članova njihovih porodica na nivou Federacije BiH; priprema zakone i druge propise kojim se reguliraju socijalno-statusna pitanja branilaca i članova njihovih porodica na području Kantona; neposredno izvršava zakone i druge propise; rješava u drugostepenom upravnom postupku i vrši poslove revizije rješenja izdatih u prvostepenom postupku; vrši upravni i finansijski nadzor nad provedbom zakona i drugih propisa iz ove oblasti; daje mišljenje po propisima koje pripremaju drugi organi, a odnose se na prava pripadnika branilačke populacije, donosi podzakonske akte i prati stanje u oblasti branilačko-invalidske zaštite.

Rad Ministarstva za boračka pitanja je baziran na poslovima i zadacima koji kao osnovna funkcija Ministarstva proizilaze iz ustava Federacije i Kantona, Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona, Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima uprave, te federalnih i kantonalnih zakona i ostalih propisa iz oblasti branilačko-invalidske zaštite.

U Ministarstvu za boračka pitanja se, po osnovu ovlaštenja i obaveze propisanih odredbama člana 41. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica, po službenoj dužnosti obavljaju poslovi revizije prvostepenih rješenja izdatih od strane gradske/općinske službe u predmetima priznavanja prava na porodičnu i ličnu invalidninu. U vršenju revizije Ministarstvo može dati saglasnost na prvostepeno rješenje, ili isto izmijeniti, poništiti, ili drugačije riješiti.

U realizaciji obaveza po Federalnom zakonu Ministarstvo za boračka pitanja kontinuirano nadgleda stepen realizacije obaveza općina, te obavlja niz aktivnosti na implementaciji Zakona kroz upućivanje cirkularnih dopisa i davanje pismenih i usmenih uputstava načelnicima općina i službama, održavanje sastanaka, i dr., o čemu redovno izvještava Federalno ministarstvo.

Ministarstvo vrši redovni mjesečni obračun invalidnina za prosječno 10.876 korisnika i isti dostavlja Federalnom ministarstvu koje je, u skladu sa važećim sistemom, vrši isplatu istih korisnicima putem banaka - na ovaj način je u 2016.godini realizovano ukupno 32.549.211,68 KM.

Ministarstvo vrši i kontinuirano softversko prikupljanje ažuriranih podataka iz evidencionih kartona korisnika prava iz branilačko-invalidske zaštite od strane resornih gradskih/općinskih službi, a u okviru instaliranog programa IIS BIZ, te redovno mjesečno objedinjavanje i dostavljanje prikupljenih podataka Federalnom ministarstvu. Ministarstvo obavlja i poslove prikupljanja i objedinjavanja novčanih potraživanja po općinama u cilju realizacije mjesečnih isplata ovih prinadležnosti kao i korekcije podataka o zaostalim potraživanjima.

U svom odnosu sa organima drugih nivoa vlasti Ministarstvo se pridržava propisa i akata kojima su regulisani ovi odnosi te izvršava obaveze koje kao organ uprave ima po ovom pitanju. U kontaktima sa Federalnim ministarstvom nastoji se ostvariti najviši stepen saradnje i koordinacije u cilju izvršavanja aktivnosti iz oblasti branilačko-invalidske zaštite.

Ministarstvo prilikom obavljanja svojih aktivnosti ostvaruje značajnu saradnju sa drugim kantonalnim organima uprave, gradskom/općinskim službama, udruženjima pripadnika branilačke populacije na svim nivoima, javnim ustanovama iz oblasti zdravstva i medicinske rehabilitacije, zapošljavanja i socijalnog zbrinjavanja, preduzećima za izradu ortopedskih pomagala, Institutom za ocjenu radne sposobnosti, kao i drugim pravnim i fizičkim licima djelatnost kojih je od značaja za ostvarivanje prava i zaštitu interesa branilaca i članova njihovih porodica.

DIO TREĆI - OSNOVNA PRAVA PO FEDERALNIM ZAKONIMA

Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica utvrđeno je pravo na mjesečnu novčanu naknadu za ratne vojne invalide, porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca i umrlog ratnog vojnog invalida.

Zakonom o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica utvrđeno je pravo na mjesečni novčani dodatak za dobitnike ratnih priznanja ili

odlikovanja i članove porodica poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja.

U postupku po zahtjevu stranaka za priznavanje prava na novčana primanja po naprijed navedenim zakonskim osnovama ili u postupku pokrenutom po službenoj dužnosti, gradska/općinske službe rješavaju u prvom stepenu o uvećanju, smanjenju, djelimičnom ili potpunom prestanku prava, dok u drugom stepenu rješava Federalno ministarstvo.

POGLAVLJE I. Novčana primanja porodica šehida/poginulih branilaca

Porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca i umrlog ratnog vojnog invalida ostvaruju slijedeća novčana primanja:

- porodična invalidnina
- uvećana porodična invalidnina

U narednim tabelama su dati pokazatelji o korisnicima ovih prava po općinama Kantona:

Tabela 1. Pregled broja korisnika i sauživalaca porodične invalidnine u 2015. i 2016.godini

Grad/općina	2015.godina		2016.godina	
	Korisnici	Sauživaoci	Korisnici	Sauživaoci
Breza	160	40	154	32
Doboj-jug	221	39	203	35
Kakanj	365	98	348	83
Maglaj	491	96	478	87
Olovo	171	42	165	34
Tešanj	623	126	588	109
Usora	75	14	72	13
Vareš	137	34	135	30
Visoko	477	105	452	83
Zavidovići	676	159	643	134
Zenica	1.196	279	1.123	234
Žepče	602	144	577	122
UKUPNO	5.194	1.176	4.938	996

Tabela 2. Iznos primanja porodične invalidnine u 2016.g. (jednaki podaci i za 2015.g.)

Kategorija	Iznos (KM)
Jedan član porodice	360,06
Dva člana porodice	460,55
Tri člana porodice	502,42
Četiri i više članova porodice	544,28
Jedan roditelj neženjenog	360,06
Oba roditelja neženjenog	418,68
Jedan roditelj ženjenog sa drugim mj. prihodima	83,74
Oba roditelja ženjenog sa drugim mj. prihodima	125,60
Jedan roditelj ženjenog bez drugih prihoda	226,09
Oba roditelja ženjenog bez drugih prihoda	293,08
Udovice bez djece	167,47

Tabela 3. Iznos uvećanja i broj korisnika uvećane porodične invalidnine u 2015. i 2016.godini

Kategorija	Uvećanje (KM)	Korisnici	
		2015.g.	2016.g.
Jedno dijete bez oba roditelja	293,08	20	13
Dvoje djece bez oba roditelja	376,81	0	0
Troje i više djece bez oba roditelja	460,55	0	0
Roditelji koji su izgubili jedino dijete	251,21	41	40
Porodica sa više šehida/poginulih branilaca (uvećanje za svaku poginulu osobu)	167,47	182	169
Ukupno		243	222

POGLAVLJE II. Novčana primanja ratnih vojnih invalida

Ratni vojni invalidi ostvaruju sljedeća novčana primanja:

- lična invalidnina
- dodatak na njegu i pomoć od drugog lica
- ortopedski dodatak

U narednim tabelama su dati pokazatelji o korisnicima ovih pravima po općinama Kantona:

Tabela 4. Iznos primanja i broj korisnika lične invalidnine u 2015. i 2016.godini

Grupa invaliditeta	Iznos (KM)	Korisnici	
		2015.g.	2016.g.
I	837,36	78	75
II	611,27	144	147
III	460,55	161	156
IV	360,06	241	240
V	267,96	518	513
VI	150,72	685	679
VII	108,86	618	604
VIII	58,62	879	881
IX	50,24	1.177	1.171
X	41,87	1.197	1.249
Ukupno:		5.698	5.715

Tabela 5. Iznos primanja i broj korisnika dodatka za njegu i pomoć drugog lica u 2015. i 2016.g.

Grupa invaliditeta	Iznos (KM)	Korisnici	
		2015.g.	2016.g.
I	837,36	62	61
II	586,15	18	17
III	418,68	4	5
Ukupno:		84	83

Tabela 6. Iznos primanja i broj korisnika ortopedskog dodatka u 2015. i 2016. godini

Stepen oštećenja	Iznos (KM)	Korisnici	
		2015.god.	2016.god.
I	242,83	205	199
I (uvećanje)	303,54	4	4
II	184,22	369	364
III	142,35	680	678
Ukupno:		1.258	1.245

POGLAVLJE III. Novčani dodatak dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja

Zakonom o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica utvrđeno je pravo na mjesečni novčani dodatak za dobitnike ratnih priznanja i odlikovanja i članove porodica poginulih, umrlih i nestalih dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja, a o ostvarivanju ovog prava odlučuje Federalno ministarstvo. Visina mjesečnog novčanog dodatka za I grupu iznosi 309,68 KM, za II grupu 154,84 KM, a za III grupu 61,94 KM.

POGLAVLJE IV. Isplate novčanih primanja

Ministarstvo za boračka pitanja vrši kontrolu ukupnih mjesečnih obračuna novčanih primanja korisnika sa područja grada/općina Kantona (trebovanje) i o istom obavještava Federalno ministarstvo, koje vrši isplatu istih prinadležnosti korisnicima putem banaka.

Sredstva za isplatu naznačenih novčanih mjesečnih primanja osiguravaju se u Federalnom budžetu, a u skladu sa Instrukcijom Federalnog ministarstva od 17.03.2014.g. obračun invalidnina za sve korisnike se vrši bez umanjenja u punom iznosu (sa osnovicom od 867,50 KM i koeficijentom od 0,965257).

DIO ČETVRTI - DOPUNSKA PRAVA PO KANTONALNIM PROPISIMA

Stupanjem na snagu Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica uspostavljen je na nivou Federacije BiH jedinstven pravni sistem u oblasti branilačko-invalidske zaštite za pripadnike Oružanih snaga RBiH i pripadnike ratnih postrojbi HVO, te osigurana jednobraznost u sticanju i ostvarivanju prava svih pripadnika branilačke populacije na nivou Federacije BiH. Federalni zakon faktički utvrđuje tri grupe prava: u prvu spadaju tzv. osnovna prava, koja su ista za sve braniocce i članove njihovih porodica na teritoriji Federacije BiH, zbog čega se istim zakonom propisuje način i postupak njihovog ostvarivanja, a potrebna finansijska sredstva za realizaciju istih osiguravaju u Budžetu Federacije BiH: porodična invalidnina, uvećana porodična invalidnina, lična invalidnina, dodatak na njegu i pomoć drugog lica, ortopedski dodatak i pomoć u slučaju smrti ratnih vojnih invalida. II grupu prava Zakon propisuje u članu 7. odnosno spominje i načelno utvrđuje, praktički stavlja u obavezu kantonima da ta prava svojim propisima urede i finansiraju, s naznakom da "branioci i članovi njihovih porodica ostvaruju i druga prava, u skladu sa federalnim i kantonalnim propisima, koja nisu obuhvaćena istim Zakonom, i to:

- novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti;
- prednost pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima;
- prednost pri zakupu i otkupu poslovnog prostora pod jednakim uvjetima;
- prednost pri upisu u obrazovne ustanove pod jednakim uvjetima;
- besplatne obavezne udžbenike za redovno školovanje;
- prednost pri dodjeli stipendija i smještaju u đачke i studentske domove;
- zdravstvenu zaštitu;
- prioritetno pravo za rješavanje stambenog pitanja pod jednakim uvjetima;
- pomoć u slučaju smrti;

- prednost pri korištenju programa nadležnih zavoda za zapošljavanje;
- oslobađanje od plaćanja naknade troškova korištenja građevinskog zemljišta;
- ostvarivanje penzije pod povoljnijim uvjetima;
- druga prava u skladu sa posebnim propisima. "

Zakon dalje navodi da će se naznačena prava regulirati u skladu sa odredbama čl. 26. do 31. istog zakona, kojim se ističu obaveze kantona u vezi prava branilaca i članova njihovih porodica na zdravstvenu zaštitu, liječenje u inozemstvu, ortopedsko pomagalo, zapošljavanje i stambeno zbrinjavanje branilaca i članova njihovih porodica. Tako se utvrđuje obaveza nadležnog organa kantona da posebnim propisom utvrdi postupak i način ostvarivanja zdravstvene zaštite za lica koja nisu osigurana, saglasno odredbama Zakona o zdravstvenom osiguranju, kao i da utvrdi kriterije za ostvarivanje prava na liječenje u inozemstvu, prava na ortopedsko pomagalo te da svojim propisima osigura prioriteto rješavanje stambenih pitanja pripadnika branilačke populacije u skladu sa važećim propisima. Federalni zakon dalje navodi da kantonalni i federalni organi nadležni za reguliranje u oblasti zapošljavanja na odgovarajući način reguliraju prava iz oblasti zapošljavanja pri čemu će se za branilačku populaciju osigurati adekvatna podrška. Član 30. propisuje da kantonalni organi svojim propisima osiguravaju i druga dopunska prava u skladu sa odredbom člana 7. Zakona, prvenstveno za najugroženije kategorije, dok je članom 27. utvrđena obaveza nadležnih organa u bolnicama, ambulantama, općinama, sudovima i drugim javnim ustanovama o vidnom isticanju obavijesti o prednosti bez čekanja u redu za teže ratne vojne invalide i roditelje šehida i poginulih branilaca. Federalni zakon također predviđa donošenje federalnih propisa kojim se reguliše ostvarivanje penzije pod povoljnijim uvjetima za branioce i članove njihovih porodica te ostvarivanje drugih prava ove kategorije stanovništva, što predstavlja treću grupu prava po istom zakonu (također dopunskih), koje pojedinačno ne spominje, već ostavlja mogućnost da kantoni, s obzirom na svoje specifičnosti, osiguraju još neka prava.

Zakon o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica propisuje da ista lica imaju pravo na sva prava regulirana Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica i drugim propisima iz oblasti boračko-invalidske zaštite, kao i pravo na:

- 1) njegu i pomoć drugog lica pod uvjetima propisanim u Zakonu o pravima branilaca i članova njihovih porodica;
- 2) obavješćavanje o smrti putem javnih medija, organiziranje ukopa-sahrane uz državne počasti i pravo na ukopno mjesto na lokacijama zaslužnih ličnosti;
- 3) naknadu troškova ukopa-sahrane i podizanje nišana, odnosno nadgrobnih spomenika;
- 4) zdravstvenu zaštitu, liječenje u inozemstvu, banjsko liječenje u obimu koji je propisan za vojne invalide;
- 5) prioritet pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima;
- 6) prioritet pri korištenju programa nadležnih službi za zapošljavanje pod jednakim uvjetima;
- 7) novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti;
- 8) prioritet upisa u obrazovne ustanove pod jednakim uvjetima, besplatne obavezne udžbenike za redovno školovanje;
- 9) prioritet pri dodjeli stipendija i smještaj u đачke i studentske domove za redovne učenike i studente pod jednakim uvjetima;
- 10) prioritet pri rješavanju stambenog pitanja pod jednakim uvjetima;
- 11) prioritet pri zakupu ili otkupu poslovnog prostora pod jednakim uvjetima;
- 12) oslobađanje od plaćanja naknade za pogodnosti i naknade za uređenje građevinskog zemljišta i obaveze naknade za dodijeljeno gradsko-građevinsko zemljište;
- 13) povlastice u gradskom prijevozu u skladu sa važećim propisima;
- 14) mjesečni novčani dodatak;
- 15) povoljnije uvjete penzionisanja.

Zakon (čl.3.st.2.) naglašava da se "Prioritetom pod jednakim uvjetima iz stava 1. tač. 5., 6., 8., 9., 10. i 11. ovog člana smatra prednost pod jednakim uvjetima u okviru boračke kategorije kojoj pripada lice iz člana 2. ovog Zakona (demobilizirani borci, ratni vojni invalidi, članovi porodice poginulog, umrlog ili nestalog borca)".

U postupku donošenja Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica u Zeničko-dobojskom kantonu 2006.g., kao i novog Zakona donesenog 2014.g., ispoštovane su odredbe Federalnog zakona u pogledu prava koja kao dopunska trebaju biti regulisana na nivou kantona, uz naznaku i drugih prava koja pripadnici branilačke populacije već ostvaruju po osnovu budžetskih i poreznih propisa, akata Vlade Kantona, resornih ministarstava i općinskih vijeća, ali i prava koja bi trebali ostvarivati ubuduće.

Branioci i članovi njihovih porodica sa područja Kantona, u skladu sa Zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica i podzakonskim aktima koje je donijela Skupština i Vlada Kantona u realizaciji istog, ostvaruju sljedeća prava:

- a) Zdravstvena zaštita;
- b) Banjsko i klimatsko liječenje (medicinska rehabilitacija);
- c) Profesionalna rehabilitacija;
- d) Osiguranje povoljnijih uvjeta za zapošljavanje;
- e) Vanredna novčana pomoć;
- f) Prednosti u školovanju i stipendiranju;
- g) Rješavanje stambenog pitanja;
- h) Oslobođanje od plaćanja sudskih i administrativnih taksi;
- i) Sufinansiranje invalidskog sporta i obilježavanja značajnih datuma
- j) Podizanje nišana – nadgrobnog spomenika;
- k) Pomoć u slučaju smrti;
- l) Izgradnja prilaza do stambene zgrade;
- m) Posebna prava.

Evidentno je da Kantonalnim zakonom nisu predviđena sljedeća prava utvrđena naprijed naznačenim federalnim zakonima:

- prednost pri zakupu i otkupu poslovnog prostora pod jednakim uvjetima;

Ovo pravo je bilo u Nacrtu Zakona, ali je brisano na sugestiju branilačkih organizacija sa primjedbom o zanemarljivo malom broju slučajeva da pripadnici branilačke populacije otkupljuju i zakupljuju poslovne prostore.

- oslobođanje od plaćanja naknade troškova korištenja građevinskog zemljišta;

Također bilo u Nacrtu, brisano uz uvažavanje primjedbe Zakonodavnoj komisiji Skupštine i resornog ministarstva za poslove urbanizma zbog Federalnog zakona kojim je utvrđena zabrana istog oslobođanja.

- ostvarivanje penzije pod povoljnijim uvjetima;

Oblast koju regulišu isključivo federalni propisi.

Zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica je za dobitnike ratnih priznanja i odlikovanja utvrđeno pravo Prednosti u korištenju usluga zdravstvenih ustanova; pravo na Korištenje medicinske rehabilitacije u banjsko-klimatskim lječilištima u obimu propisanom za ratne vojne invalide; pravo Prioriteta u rješavanju stambenog pitanja; te u okviru posebnih prava kao lica sa naročitim zaslugama – "da u realizaciji prava na osiguranje povoljnijih uvjeta za zapošljavanje i prednosti u školovanju i stipendiranju iz ovog Zakona, prednost u okviru branilačke kategorije kojoj pripada (RVI, demobilizirani branilac, član porodice šehida/poginulog branioca) ima dobitnik ratnog priznanja ili odlikovanja odnosno član porodice poginulog, umrlog, nestalog branioca - dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja." Dakle osim naprijed naznačenih prava koje predviđaju federalni propisi a ne sadrži Kantonalni zakon i razloga za istu situaciju, Kantonalni zakon za dobitnike ratnih ne sadrži još jedino pravo na ostvarivanje povlastica u prijevozu.

POGLAVLJE I. Zdravstvena zaštita

Branioци i članovi njihovih porodica ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, saglasno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o zdravstvenom osiguranju, ukoliko to pravo ne mogu ostvariti po drugom osnovu. Ostvarivanje zdravstvene zaštite za lica koja nisu osigurana po istim osnovama, kao i prošireni obim prava iz oblasti zdravstvene zaštite branilaca i članova njihovih porodica, utvrdila je Skupština Kantona donošenjem Odluke o proširenom obimu prava iz oblasti zdravstvene zaštite za branioce i članove njihovih porodica, koja je stupila na snagu 03.07.2015.g. čime je prestala važnost prethodne istoimene Odluke donesene 2008.godine.

Odlukom je također regulisano i pitanje nabavke ortopedskih i drugih pomagala i njihova opravka, te osiguranje potrebnih lijekova i sanitetskog materijala za liječenje rana i povreda, posljedično vezanih za učešće u ratu.

A. Zdravstveno osiguranje

Branioци i članovi njihovih porodica koji pravo na zdravstveno osiguranje ne mogu ostvariti po osnovu radnog odnosa, nezaposlenosti ili po drugom osnovu, pravo na zdravstveno osiguranje ostvaruju po osnovu Odluke o proširenom obimu prava iz oblasti zdravstvene zaštite za branioce i članove njihovih porodica.

Prijave i odjave, te reviziju prava na ovo osiguranje vrše gradska/općinske službe.

Važeća Odluka, za razliku od prethodne, omogućava korištenje ovog prava i nezaposlenim licima koja su izgubila zdravstveno osiguranje putem Službe za zapošljavanje, kao i licima koja imaju zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj ali iz bilo kog razloga ne mogu ostvariti zdravstvenu zaštitu u mjestu prebivališta na području Kantona.

Sa 31.12.2016.g. bilo je osigurano po ovom osnovu 772 korisnika prava - osiguranika i 485 doosiguranika.

B. Nabavka ortopedskih i drugih pomagala i njihova opravka

U skladu sa Odlukom o proširenom obimu prava iz oblasti zdravstvene zaštite, branioци i članovi njihovih porodica mogu ostvariti novčanu pomoć u svrhu:

- a) nabavku odgovarajućih proteza i drugih ortopedskih pomagala ukoliko iste ne mogu ostvariti po osnovu zdravstvenog osiguranja;
- b) ugradnju modulskih sklopova u standardne proteze kod visokih i dvostrukih amputacija donjih ekstremiteta;
- c) finansiranje ostalih potreba:
 - 1) sufinansiranje nabavke ortopedskih pomagala koji se nabavljaju na teret sredstava Zavoda, do visine pune nabavne cijene, i to:
 - invalidskih kolica sa sljedećim karakteristikama; težine do 10 kg; sklopiva i preklopiva, pogodna za lakše savladavanje arhitektonskih barijera, sa dobrom i jednostavnom mogućnošću manevrisanja, pogodna za samostalno unošenje u automobil i sl.;
 - antidekubitalnih jastuka sa sljedećim karakteristikama: da dimenzijama odgovaraju veličini kolica, da imaju dovoljno ventila za puhanje čime se omogućava željeni balans u pojedinim dijelovima jastuka, da kvalitetom sprečavaju nastanak dekubitusa i dr.
 - antidekubitalnih madraca koji kvalitetom sprečavaju nastanak dekubitusa i doprinose što bržem zarastanju postojećih rana.
 - 2) nabavku tiflotehničkih pomagala za slijepe i slabovidne RVI: bijeli štap, naočale, slušni aparat i dr.
 - 3) finansiranje servisiranja, opravke i nabavke rezervnih dijelova za ortopedska pomagala u punom iznosu, nakon isteka garantnog roka.

Odlukom je utvrđen način i postupak za ostvarivanje ovog prava.

Tokom 2015.g. iz navedenog transfera finansirana je nabavka ortopedskih pomagala za 16 branilaca, za šta je utrošeno ukupno 20.455,36 KM.

Tokom 2016.g. iz navedenog transfera finansirana je nabavka ortopedskih pomagala za potrebe 32 branioaca, za što je utrošeno 44.618,41 KM. Nabavljeno je i dodjeljeno 26 invalidskih kolica na mehanički pogon, jedna elekromotorna kolica; jedan invalidski skuter, te sufinansirana nabavka 42 antidekubitalna jastuka za potrebe RVI-paraplegičara i kvadriplegičara sa područja ZDK, čime je ukupno utrošeno 105.055,66KM, dok je ukupno iz Budžeta za 2016.g. za ove potrebe utrošeno 149.674,07 KM.

C. Liječenje i nabavka lijekova

Branioци i članovi njihovih porodica mogu ostvariti pravo na novčanu pomoć za:

a) naknade troškova specijalističkog pregleda, nabavke lijekova i sanitetskog materijala za potrebe RVI u cilju liječenja rana posljedično vezanih za učešće u ratu;

b) liječenje i nabavku lijekova.

Odlukom su detaljnije utvrđeni uvjeti, način i postupak za ostvarivanje ovog prava.

Tabela 7. Liječenje i nabavka lijekova u 2015. i 2016.godini

Godina	2015.	2016.
Podneseni zahtjevi	1.981	2.520
Odbijeni zahtjevi	153	151
Odobreni zahtjevi	1.828	2.369
Iznos odobrenih sredstava(KM)	730.000	899.950

U periodu 2010.-2016. godina iznos odobrenih sredstava: 3.671.474 KM.

Kako je vidljivo iz gore navedenog, u periodu 2010.-2016.godina prosječno je godišnje za ostvarivanje ovog prava utrošeno 611.912,33 KM te utrošak od 899.950,00 KM u 2016.godini ukazuje na porast potreba za ovim vidom pomoći.

D. Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite

Branioци i članovi njihovih porodica, u skladu sa Zakonom, u ustanovama iz oblasti zdravstva imaju prednost bez čekanja u redu, te u skladu sa federalnim i kantonalnim propisima koji regulišu ovu oblast, pravo na liječenje u inozemstvu.

POGLAVLJE II. Medicinska rehabilitacija

Branioци i članovi njihovih porodica, koji su djelomično ili potpuno izgubili svoju radnu sposobnost zbog ratnih povreda i oboljenja u vezi sa vršenjem vojnih dužnosti u ratu, ili su zadobili povrede ili su oboljeli u miru, u skladu sa Zakonom i Uredbom o medicinskoj rehabilitaciji branilaca i članova njihovih obitelji u banjско-klimatskim lječilištima, mogu ostvariti pravo na medicinsku rehabilitaciju u banjско-klimatskom lječilištu, ukoliko je prema medicinskim indikacijama takvo liječenje potrebno.

Banjско-klimatsko liječenje, prema Zakonu, podrazumijeva liječenje koje je neophodno kao nastavak liječenja od posljedica ranjavanja, povređivanja i bolesti koje su propisane kao indikacije za to liječenje, a koje se obavlja u specijalizovanim zdravstvenim ustanovama u kojima se u liječenju primjenjuje i prirodni faktor, drugim zdravstvenim ustanovama u kojima se liječenje obavlja pretežno prirodnim faktorom, kao i u ustanovama i privrednim društvima osnovanim za liječenje, odmor i rekreaciju u kojima se u liječenju primjenjuje prirodni faktor.

Svrha medicinske rehabilitacije nije samo izlječenje ili ublaženje bolesti, nego i maksimalno osposobljavanje organizma u somatskom i psihičkom funkcioniranju, što se postiže razvijanjem, u najvećoj mogućoj mjeri, preostalih fizičkih i psihičkih osobina. Napredak medicine omogućava takve terapijske i funkcionalne zahvate, pa se medicinskom rehabilitacijom postiže takav efekat da se najveći dio povrijeđenih i oboljelih osoba može da vrati svojim profesionalnim i drugim aktivnostima, odnosno da se preostala zdravstvena i radna sposobnost što više poboljša. Sve terapije i metode su pod nadzorom specijalista fizijatar, fizioterapeuta i drugog medicinskog osoblja, a što je itekako potrebno velikom broju pripadnika branilačke populacije.

Medicinska rehabilitacija se ne primjenjuje kod osoba koje, i pored indicirajućih oboljenja za takvo liječenje, imaju i druga oboljenja koja su kontraindikativna i kod kojih bi primjena iste, odnosno primjena hidroterapije, mogla dovesti do pogoršanja zdravstvenog stanja.

Ovaj vid zaštite branilaca i članova njihovih porodica obavlja se u prirodnim lječilištima u kojima se u procesu liječenja u terapiji primjenjuje, pored prirodnog faktora (termalne mineralne vode) i banjsko-fizikalno liječenje, u periodu od 14 dana, a izuzetno, na prijedlog fizijatra i do 28 dana.

U prošloj kao i prethodnih godina, medicinska rehabilitacija se sprovodila u Banjsko-rekreativnom centru "Aquaterrm" u Olovu, Rekreativno rehabilitacionom centru "Fojnica" u Fojnici i Centru za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i banjsko liječenje "Ilidža" u Gradačcu, sa kojima je Ministarstvo za boračka pitanja ima u tom smislu sklopljene ugovore.

U dosadašnjem periodu najveći broj upućenih korisnika je bio u BRC "Aquaterrm" iz Olova, jer su isti veoma zadovoljni nivoom zdravstvenih i drugih usluga pruženih u ovom lječilištu, dok se u RRC "Fojnica" upućuju na liječenje pacijenti kojima je predložena kardio-vaskularna rehabilitacija, za koju je lječilište osposobljeno. U banju "Ilidža" Gradačac upućuju se uglavnom, pripadnici branilačke populacije iz općina koje geografski gravitiraju tom lječilištu.

Uredbom su podrobno utvrđeni uvjeti, način i postupak realizacije ovog prava.

Tabela 8. Pregled osnovnih pokazatelja ostvarivanja medicinske rehabilitacije u periodu 2013.- 2016.g.

Godina	2013.	2014.	2015.	2016.
Podneseni zahtjevi	561	608	390	719
Odbijeni zahtjevi	305	305	122	392
Odobreni zahtjevi RVI	133	148	116	158
Odobreni zahtjevi pratioci	12	15	7	11
Odobreni zahtjevi PPB	50	41	47	41
Odobreni zahtjevi DB	111	119	98	117
Odobreni zahtjevi - ukupno	306	326	268	327
Iznos odobrenih sredstava	201.498	210.483	188.906	249.900

POGLAVLJE III. Stipendiranje i školovanje

A. Stipendije za studente – branioci i članove njihovih porodica

Članom 23. Zakona utvrđeno je pravo branilaca i članova njihovih porodica na dodjelu stipendije za redovni studij na visokoškolskim ustanovama, a Uredbom o stipendiranju redovnog studija branilaca i članova njihovih porodica, utvrđena je visina stipendija, te uvjeti, način i postupak dodjele istih.

Pravo na dodjelu stipendije imaju:

- a) dobitnici ratnih priznanja ili odlikovanja; ratni vojni invalidi; demobilizirani branioci koji su u periodu od 06.04.1992. do 23.12.1995.godine u sastavu Oružanih snaga proveli najmanje 24

mjeseca odnosno 12 mjeseci, ukoliko su u OS pristupili kao maloljetno lice ili neposredno po punoljetstvu;

- b) članovi porodice šehida, poginulih, umrlih i nestalih branilaca; članovi uže porodice poginulih, umrlih ili nestalih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja;
- c) djeca dobitnika ratnih priznanja ili odlikovanja i djeca ratnih vojnih invalida - do navršene 30. godine života; djeca demobiliziranih branilaca koji su u periodu od 06.04.1992. do 23.12.1995.g. u sastavu OS proveli najmanje 24 mjeseca odnosno 12 mjeseci, ukoliko su u OS pristupili kao maloljetno lice ili neposredno po punoljetstvu - do navršene 30. godine života;
- d) djeca šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, kojima je prestalo pravo na porodičnu invalidninu - do navršene 35. godine života;
- e) djeca poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, kojima je prestalo pravo na mjesečni novčani dodatak i djeca umrlog ratnog vojnog invalida koja nisu korisnici prava na porodičnu invalidninu - do navršene 30. godine života;
- f) djeca umrlog demobiliziranog branioca koji je u redovima OS proveo najmanje dvije godine i koje je sa istim živjelo u zajedničkom domaćinstvu ili ga je isti izdržavao najmanje posljednju godinu dana prije smrti - do navršene 30. godine života.

Visina stipendije iznosi 800 KM za prvu godinu studija i 1200 KM za drugu i ostale godine studija, a isplata se vrši u osam jednakih mjesečnih rata po 100, odnosno 150 KM.

Stipendije se dodjeljuju kandidatima izabranim po osnovu rezultata konkursa, kojeg za svaku studijsku godinu raspisuje Ministarstvo za boračka pitanja i koji se objavljuje u jednom od dnevnih listova sa područja BiH, a obavještenje o konkursu se daje i putem drugih medija.

Stipendija se ne dodjeljuje studentima koji su: apsolventi; koji u tekućoj studijskoj godini na istom ili drugom fakultetu ponovno upisuju istu godinu studija; koji su na vanrednom studiju; koji primaju kredit ili stipendiju drugog davaoca; te studentima čiji prihod po članu domaćinstva prelazi iznos od 80% prosječne neto plaće isplaćene u Kantonu u prethodnoj godini (ovo se ne odnosi na članove porodica šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca i umrlog RVI i članove uže porodice poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja).

Stipendija se dodjeljuje samo jednom kandidatu iz jednog porodičnog domaćinstva sa izuzetkom za kandidate - djecu šehida, poginulih, umrlih i nestalih branilaca, umrlih ratnih vojnih invalida i umrlih demobiliziranih branilaca.

Prijavu na konkurs kandidati podnose gradskoj/općinskoj službi, a izbor stipendista vrši se na osnovu ostvarenog uspjeha kandidata u prethodno završenoj školskoj/studijskoj godini; socijalno-ekonomske situacije te ostvarenih ratnih priznanja, ratnog staža i invaliditeta roditelja.

Bez bodovanja stipendija se dodjeljuje dobitnicima ratnih priznanja ili odlikovanja; ratnim vojnim invalidima; demobiliziranim braniocima; te članovima porodica šehida, poginulih, umrlih, nestalih branilaca, poginulih, umrlih ili nestalih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, djeci umrlih RVI, umrlih demobiliziranih branilaca, djeci RVI sa procentom invaliditeta 70% i više i kandidatima sa procentom invaliditeta 70% i više.

Uredbom su detaljnije utvrđeni uvjeti, način i postupak realizacije ovog prava.

Sredstva za stipendiranje osiguravaju se u Budžetu Kantona u visini od najmanje 10% ukupnih budžetskih sredstava Ministarstva za boračka pitanja, a iznos opredijeljenih sredstava po općinama određuje se na osnovu procentualnog učešća pripadnika branilačke populacije u odnosu na njihov ukupan broj u Kantonu.

Ministarstvo redovno sačinjava informaciju o provedenom konkursnom postupku i izvršenom izboru stipendista za svaku studijsku godinu, i istu podnosi na razmatranje Vladi Kantona.

U narednoj tabeli dat je pregled broja dodijeljenih stipendija i iznosi sredstava za period akademskih godina 2012/2013. do 2015/2016.

Iz ovog pregleda je vidljiv kontinuiran rast iznosa sredstava za realizaciju ovog prava, ali povećanje broja zahtjeva ukazuje na potrebu daljnjeg povećanja iznosa sredstava u ovu svrhu.

Tabela 9. Odobrene stipendije za akademske godine u periodu 2012.-2016.godina

Općina	2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016	
	PBP	KM	PBP	KM	PBP	KM	PBP	KM
Breza	50	52.400	50	53.600	60	60.800	62	68.000
Doboj Jug	48	54.000	52	56.400	48	49.200	64	64.400
Kakanj	104	115.600	100	111.200	120	128.000	131	140.000
Maglaj	116	124.800	121	131.200	130	136.800	131	137.600
Olovo	62	66.800	61	66.800	70	71.600	76	78.000
Tešanj	152	168.400	129	139.600	104	111.200	130	136.400
Usora	26	30.000	29	32.000	45	47.600	37	41.200
Vareš	51	57.200	58	60.000	66	67.200	74	75.600
Visoko	140	153.600	127	143.200	152	163.600	161	177.600
Zavidovići	168	178.000	163	177.200	174	184.400	191	199.600
Zenica	322	354.400	316	345.200	358	370.400	362	380.400
Žepče	121	129.200	126	134.000	128	136.000	136	149.600
Ukupno:	1.360	1.484.400	1.332	1.450.400	1.455	1.526.800	1.555	1.648.400

B. Prednosti u školovanju branilaca i članova njihovih porodica

Članovima 20.-23. Zakona utvrđene su prednosti u oblasti školovanja za branioca i članove njihovih porodica, dok su Uredbom koju je donijela Vlada Kantona, propisani uvjeti, način i postupak ostvarivanje istih.

Tako ratni vojni invalid, demobilizirani branilac, dijete šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, dijete ratnog vojnog invalida i dijete demobiliziranog branioca, koji je redovni student ili učenik, ako ukupan prihod njegovog domaćinstva ne prelazi iznos prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u prethodnoj godini, ima pravo:

- prvenstva pod jednakim uvjetima pri upisu u obrazovnu ustanovu čiji je osnivač Kanton ili općina, odnosno smještaju u đački i studentski dom na području Kantona;
- na besplatan upis u novu školsku/studijsku godinu u srednjoškolskoj i visokoškolskoj ustanovi čiji je osnivač Kanton ili općina.

Djeca branilaca mogu ostvariti pravo na novčanu pomoć za nabavku obaveznih udžbenika za potrebe redovnog obrazovanja u osnovnim i srednjim školama na području Kantona, u visini 100 KM - za udžbenike osnovne škole i 150 KM - za udžbenike srednje škole. Ova se pomoć ne dodjeljuje djeci koja obnavljaju istu godinu školovanja; čiji su članovi porodičnog domaćinstva samostalni obrtnici te čija primanja po članu porodičnog domaćinstva prelaze iznos od 200 KM.

Pomoć se dodjeljuje po osnovu rezultata konkursa, kojeg za svaku studijsku godinu raspisuje Ministarstvo za boračka pitanja, a prijave na isti roditelji učenika podnose gradskoj/općinskoj službi. Kriteriji za izbor kandidata su ostvaren uspjeh u prethodno završenoj školskoj godini; socijalno-ekonomske situacija te ratni staž i invaliditet roditelja.

Bez bodovanja ova pomoć se dodjeljuje djeci poginulih, umrlih, nestalih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, djeci umrlih RVI i umrlih demobiliziranih branilaca, a u slučajevima izuzetno teške socijalno-ekonomske situacije, na posebno obrazloženi prijedlog gradske/općinske službe u tom smislu, Ministarstvo može odlučiti o dodjeli novčane pomoći kandidatu koji nije ostvario dovoljno bodova za izbor po konkursu.

Na osnovu izvršenog bodovanja po kriterijima gradske/općinske službe sačinjavaju liste kandidata i iste dostavljaju Ministarstvu, koje donosi odluku o dodjeli pomoći, pri čemu se iznos

opredijeljenih sredstava po općinama određuje na osnovu procentualnog učešća pripadnika branilačke populacije u odnosu na njihov ukupan broj u Kantonu.

Tabela 10. Sredstva za pomoć u nabavci udžbenika u periodu 2013. - 2016.g.

Godina	Korisnici	Odobreno KM
2013.	4.920	628.900
2014.	4.290	548.250
2015.	3.761	484.250
2016.	3.578	463.850

POGLAVLJE IV. Pomoć u rješavanju stambenog pitanja

Članovima 24.-27. Zakona, te odredbama Uredbe o pomoći u rješavanju stambenog pitanja branilaca i članova njihovih porodica, koju je donijela Vlada Kantona, utvrđeno je pravo na pomoć u rješavanju stambenog pitanja za braniocima i članove njihovih porodica, uz utvrđeni redoslijed prioriteta:

- a) dobitnici ratnih priznanja ili odlikovanja iz člana 5. stav 3. Federalnog zakona;
- b) djeca šehida, poginulih, umrlih, nestalih branilaca bez oba roditelja i ratni vojni invalidi sa oštećenjem organizma od 100% I grupe;
- c) porodice sa dva i više šehida, poginulih, umrlih, nestalih branilaca i ratni vojni invalidi sa oštećenjem organizma od 100% II grupe;
- d) članovi uže porodice poginulih, umrlih ili nestalih dobitnika ratnih priznanja ili odlikovanja iz člana 5. stav 3. Federalnog zakona;
- e) porodice šehida, poginulih, umrlih, nestalih branilaca i ratni vojni invalidi sa oštećenjem organizma od 90%, 80% i 70%;
- f) članovi uže porodice poginulih, umrlih ili nestalih dobitnika ratnih priznanja ili odlikovanja iz člana 5. stavovi 4. i 5. Federalnog zakona i umrlih ratnih vojnih invalida;
- g) ostali dobitnici ratnih priznanja ili odlikovanja;
- h) ratni vojni invalidi sa oštećenjem organizma od 20% do 60%;
- i) demobilizirani branioci;
- j) udovica umrlog demobiliziranog branioca iz člana 3. tačka a) Uredbe;
- k) roditelji umrlog ratnog vojnog invalida ili demobiliziranog branioca iz člana 3. tačka b) Uredbe.

Uredbom su utvrđeni uvjeti, način i postupak dodjele sredstava u istu svrhu, te ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovog prava.

Uredbom je utvrđeno da pravo na pomoć za stambeno zbrinjavanje imaju branioci i članovi njihovih porodica sa prebivalištem na području Kantona, te povratnici u Republiku Srpsku koji ostvaruju osnovna prava iz branilačko-invalidske zaštite u općinama Kantona i koji su na evidenciji nadležnog organa za vojne evidencije u općinama Kantona.

Pomoć u rješavanju stambenog pitanja branilaca i članova njihovih porodica vrši se putem:

- a) prijenosa prava vlasništva na stanovima dodijeljenim na korištenje od strane Vlade Kantona;
- b) odobravanjem sredstava općinama u svrhu kupovine i izgradnje stambenih jedinica;
- c) dodjelom jednokratnih bespovratnih novčanih sredstava u svrhu:
 - 1) izgradnje stambenog objekta s ciljem trajnog stambenog rješavanja;
 - 2) kupovine individualnog stambenog objekta ili stana na osnovu ugovora zaključenog u prethodnoj ili tekućoj kalendarskoj godini;
 - 3) prilagođavanja stambenog objekta posebnim potrebama ratnih vojnih invalida.
 - 4) sufinansiranja izdavanja dozvole za gradnju i sufinansiranja legalizacije stambenog objekta.

A. Novčana pomoć za stambeno zbrinjavanje

Pravo na novčanu pomoć za trajno stambeno zbrinjavanje branioci i članovi njihovih porodica, u skladu sa Uredbom, ostvaruju pod uvjetom da:

- imaju prebivalište na području Kantona u trajanju od najmanje tri godine neprekidno, osim povratnika u Republiku Srpsku;
- prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite ostvaruju u općinama Kantona;
- nemaju riješeno stambeno pitanje na području Bosne i Hercegovine;
- posjeduju valjanu dokumentaciju za izgradnju ili kupovinu stambenog objekta;
- nisu bili korisnici nepovratnih sredstava Federalnog, Kantonalnog ili općinskog budžeta, donatorskih sredstava i ostalih sredstava dodjeljenih u svrhu stambenog zbrinjavanja u iznosu većem od 5.000,00 KM;
- nisu izvršili zamjenu, prodaju ili poklon stambenog objekta u ličnom ili vlasništvu članova zajedničkog domaćinstva;
- oni i članovi njihovog porodičnog domaćinstva nisu vlasnici ili suvlasnici subjekta koji obavlja privrednu ili drugu djelatnost, registriranog kao pravno ili fizičko lice;
- da ukupna primanja domaćinstva demobiliziranog branioca i RVI sa stepenom invalidnosti 20% do 60% ne prelazi iznos prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji.

Na osnovu primljene obavijesti Ministarstva u tom smislu, gradska/općinska služba objavljuje oglas o mogućnosti podnošenja zahtjeva za dodjelu sredstava na ime trajnog stambenog zbrinjavanja, sa rokom prijave od minimalno 15 dana. Prijavu na oglas kandidati podnose gradskoj/općinskoj službi prema mjestu prebivališta odnosno boravišta.

Posebna stručna komisija gradske/općinske službe razmatra podnesene zahtjeve i vrši neposredni uviđaj postojeće stambene situacije na licu mjesta te u skladu sa Uredbom utvrđenim prioritetima utvrđuje listu prvenstva za odobravanje sredstava.

Uredbom su detaljnije utvrđeni uvjeti, način i postupak realizacije ovog prava.

U skladu sa Budžetom utvrđenim iznosom sredstava u ovu svrhu za svaku godinu, iznos opredijeljenih sredstava po općinama određuje se na osnovu procentualnog učešća pripadnika branilačke populacije u odnosu na njihov ukupan broj u Kantonu.

U narednoj tabeli dati su neki pokazatelji rješavanja stambenog pitanja RVI 100 % I grupe, ostalih kategorija RVI, dobitnika najviših ratnih priznanja i odlikovanja, porodica šehida/poginulih branilaca, demobiliziranih branilaca, te djece šehida/poginulih branilaca bez oba roditelja.

Tabela 11. – Pregled rješavanja stambenog pitanja branilaca i članova njihovih porodica po godinama

Godina	Kategorija						Ukupno	Iznos iz Budžeta ZDK (KM)	Iznos iz Budžeta FBiH (KM)
	RVI 100% I grupe	RVI 20%-100%	Dobitnici ratnog priznanja	Porodice šehida/PB	Demobil. branioci	Djeca bez oba roditelja			
2003.	10	192	0	132	311	0	645	1.069.833,70	500.000,00
2004.	1	306	1	269	914	4	1495	2.902.433,00	72.677,00
2005.	9	112	1	78	331	6	537	2.271.200,00	0,00
2006.	8	138	20	69	408	5	648	2.927.160,00	291.500,00
2007.	0	152	0	126	495	2	775	3.240.456,42	0,00
2008.	3	214	12	140	399	4	772	3.421.023,34	0,00
2009.	2	126	6	68	242	0	444	2.195.000,00	135.000,00
2010.	0	77	1	80	322	1	481	2.668.200,00	0,00
2011.	3	24	3	114	493	1	738	2.949.742,28	0,00

2012.	2	71	2	52	415	3	545	2.405.800,00	0,00
2013.	1	33	4	18	147	0	203	1.325.517,53	0,00
2014.	0	1	2	3	16	0	22	297.637,00	0
2015.	0	40	4	27	161	0	232	1.745.279,64	0,00
2016.	2	48	0	26	170	1	247	1.631.219,77	0,00
Ukupno	39	1.446	52	1.149	4.493	26	7.784	31.050.502,68	999.177,00

B. Dodjela sredstava općinama u cilju stambenog zbrinjavanja branilaca i članova njihovih porodica

Programom utroška sredstava na budžetskoj stavci Ministarstva za boračka pitanja predviđeno je izdvajanje sredstava sa transfera Kapitalni grantovi drugim nivoima vlasti u svrhu pomoći za izgradnju kolektivnih stambenih objekata branilaca i članova njihovih porodica i izgradnju infrastrukture naselja branilaca i članova njihovih porodica.

Utrošak sredstava sa ovog transfera se vrši na osnovu odluka Vlade Federacije BiH o izdvajanju sredstava iz Budžeta FBiH i zaključaka Vlade Kantona o odobravanju sredstava, na prijedlog Ministarstva za boračka pitanja.

Ministarstvo redovno sačinjava informaciju o stambenom zbrinjavanju branilaca i članova njihovih porodica odnosno provođenju postupka dodjele novčanih sredstava u tom smislu za svaku budžetsku godinu, i istu podnosi na razmatranje Vladi Kantona.

POGLAVLJE V. Vanredna novčana pomoć

Uredbom o vanrednoj novčanoj pomoći braniocima i članovima njihovih porodica, koju je donijela Vlada Kantona, utvrđena je visina ove naknade, te uvjeti, način i postupak dodjele iste.

Korisnici prava po ovoj Uredbi mogu biti:

- dobitnici ratnih priznanja ili odlikovanja;
- ratni vojni invalidi;
- demobilizirani branioci koji su u periodu od 06.04.1992. do 23.12.1995.godine u sastavu Oružanih snaga proveli najmanje 24 mjeseca odnosno 12 mjeseci, ukoliko su u OS pristupili kao maloljetno lice ili neposredno po punoljetstvu;
- članovi porodice šehida, poginulih, umrlih i nestalih branilaca i umrlih ratnih vojnih invalida;
- članovi uže porodice poginulih, umrlih ili nestalih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja.

Korisnici prava po ovoj Uredbi mogu biti dobitnici ratnih priznanja i odlikovanja, RVI, demobilizirani branioci, članovi porodice šehida, poginulih, umrlih i nestalih branilaca, članovi uže porodice poginulih, umrlih ili nestalih dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja te članovi porodice umrlih RVI i demobiliziranih branilaca, a koji ispunjavaju uvjete u pogledu prebivališta na području Kantona, ratnog staža, te ukupnih primanja porodičnog domaćinstva. Zahtjev za pomoć podnose gradskoj/općinskoj službi, koja formira komisiju čiji je zadatak da nakon kompletiranja dokumentacije i po potrebi neposrednog uviđaja u situaciju podnosioca zahtjeva, sačini izvještaj sa prijedlogom o dodjeli pomoći. Na osnovu istog prijedloga gradska/općinska služba donosi rješenje o priznavanju prava na novčanu naknadu u iznosu do 300 KM odnosno rješenje o odbijanju zahtjeva. Ukoliko se radi o većem iznosu potrebne pomoći, obrazložen prijedlog u tom smislu sa kompletnom dokumentacijom podnosioca zahtjeva dostavlja se posebnoj komisiji Ministarstvu za boračka pitanja. Nakon razmatranja i ocjene opravdanosti dostavljenih prijedloga gradskih/općinskih službi i eventualno izvršenih posebnih provjera u tom smislu, Komisija dostavlja ministru Ministarstva obrazložen stav o opravdanosti ili odbijanju zahtjeva, sa prijedlogom o dodjeli novčane pomoći.

Uredbom su podrobnije utvrđeni uvjeti, način i postupak realizacije ovog prava.

Prilikom raspodjela sredstava sa ovog transfera Ministarstva, kao osnov se koristi procentualno učešće pripadnika branilačke populacije po općinama u odnosu na ukupni broj pripadnika branilačke populacije u Kantonu.

U narednoj tabeli dati su podaci o visini sredstava izdvojenih iz Bužeta Kantona za realizaciju ovog vida pomoći, po godinama, za period 2010.-2016. godina.

Tabela 12. - Odobrena sredstva novčane pomoći po godinama

Godina	Iznos (KM)
2010.	256.120
2011.	369.930
2012.	513.900
2013.	544.660
2014.	819.150
2015.	925.650
2016.	945.100

Tabela 13. Odobrene novčane pomoći po kategorijama branilaca u periodu 2012.-2016.god.

Kategorije	Godina				
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Ratni vojni invalidi	226	234	248	267	268
Porodice šehida/pog.branilaca	29	28	64	35	35
Demobilizirani branioci	1.609	1.788	2.228	2.556	3.653
Ukupno odobrenih zahtjeva	1.864	2.050	2.540	2.858	3.956

POGLAVLJE VI. Osiguranje povoljnijih uvjeta za zapošljavanje

Članom 15. Zakona je utvrđena prednost pri zapošljavanju, pod jednakim uvjetima i u skladu sa propisima iz oblasti radnog zakonodavstva, za ratne vojne invalide, demobilizirane braniocce i članove porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca koji je na evidenciji Službe za zapošljavanje Kantona, osim ako im je radni odnos, zasnovan po osnovu ranije ostvarene prednosti pri zapošljavanju prestao njihovom krivicom ili je dobio otpremninu. Za ista lica je Zakonom predviđena i prednost pri korištenju programa Službe za zapošljavanje ZDK namijenjenih trajnom zapošljavanju.

Naredna tabela sadrži podatke Službe za zapošljavanje o pripadnicima branilačke populacije koji su na evidenciji nezaposlenih na dan 31.03.2017.g.

Tabela 14. Branioci i članova njihovih porodica na evidenciji Službe za zapošljavanje.

Grad/općina	Kategorija			Ukupno
	Demobilizirani branioci	Porodice pog.branilaca	RVI	
Breza	178	27	12	217
Doboj Jug	181	6	14	201
Kakanj	560	88	36	684
Maglaj	835	3	87	925
Olovo	185	11	11	207
Tešanj	1.502	63	85	1650
Usora	202	8	12	222
Vareš	257	4	18	279

Visoko	1.225	110	69	1404
Zavidovići	997	18	118	1133
Zenica	2.710	141	186	3037
Žepče	867	197	63	1127
Ukupno	9.699	676	711	11.086

U cilju otvaranja novih radnih mjesta namijenjenih zapošljavanju branilaca i članova njihovih porodica, Ministarstvo za boračka pitanja dodjeljuje posebna kreditna sredstva, u skladu sa Uredbom o dodjeli kredita za zapošljavanje branilaca i članova njihovih porodica, koju je na osnovu Zakona donijela Vlada Kantona, a kojom je utvrđena visina novčanih sredstava u ovu svrhu, kriteriji, način i postupak dodjele istih, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovog prava.

Maksimalna vrijednost kredita je 30.000,00 KM. Kredit se dodjeljuje pod slijedećim uvjetima: rok otplate do 10 godina, grace period do 24 mjeseca, kamatna stopa 3% godišnje, zatezna kamata 3% godišnje, dok instrumente osiguranja vraćanja kredita određuje izabrana banka, u skladu sa pravilima struke. Uredbom su podrobnije utvrđeni uvjeti, način i postupak realizacije ovog prava. Krediti se realizuju putem izabrane banke, koja kvartalno izvještava Ministarstvo o realizaciji obaveza po dodijeljenim kreditima. U proteklom periodu je zaključeno ukupno 160 ugovora o korištenju ovog kredita, od čega je u potpunosti realizovano (izvršen povrat kreditnih sredstava) u 38 slučajeva.

Pored naznačene revolving kreditne linije, na prijedlog Ministarstva Vlada je u junu 2015.god. donijela Program poticaja zapošljavanja pripadnika braniteljske populacije Zeničko-dobojskog kantona, u realizaciji kojeg su za 122 pripadnika branilačke populacije odobrena sredstva u iznosu od ukupno 347.400 KM za potrebe poljoprivredne proizvodnje - uzgoj malina, dok je kroz financiranje drugih mjera poticaja zapošljavanja pomoć odobrena za 18 branilaca i članova njihovih porodica u ukupnom iznosu od 47.600,00KM. U aprilu 2016.godine na prijedlog Ministarstva Vlada je donijela dva posebna programa: Program podsticaja samozapošljavanja pripadnika branilačke populacije Zeničko-dobojskog kantona i Program podsticaja zapošljavanja pripadnika branilačke populacije Zeničko-dobojskog kantona putem zapošljavanja u pravnim licima. Prvim je programom utvrđen postupak apliciranja zainteresovanih branilaca, ali i udovica i djece poginulih i umrlih branilaca, da koriste sredstva podsticaja u svrhu pokretanja samostalne djelatnosti, a na osnovu obrazloženog poslovnog plana za koji se ocjeni da će biti profitabilan. Zainteresovanost je iskazana naročito za izvođenje građevinskih radova, zanatske i ugostiteljske usluge, proizvodnju mlijeka, uzgoj stoke, te u svrhu podizanja novih, odnosno proširenja postojećih poljoprivrednih zasada malina, kupina, borovnica, aronije, jagoda. Sredstva se odobravaju u iznosu do 3.000 KM, te do 7.000 KM u slučaju da se radi o registrovanom obrtu. Programom podsticaja zapošljavanja u pravnim licima, u slučaju da ista lica prime u radni odnos bratioce i članove njihovih porodica u periodu rada ne kraćem od 24 mjeseca, osigurat će im se sredstva podsticaja u visini do 7.2000 KM za zaposlene sa visokom stručnom spremom, odnosno u iznosu do 6.000 KM za zaposlene sa nižim stepenom stručne spreme. Sredstva u ovu svrhu odobrila je Vlada Kantona u maju 2016.godine, a postupak dodjele istih je sprovedo Ministarstvo u saradnji sa jedinicama lokalne samouprave. Na osnovu sprovedenog konkursnog postupka kod Programa samozapošljavanja zaključeni su ugovori sa 202 korisnika, sa ukupno utrošenih 1.133.000 KM u istu svrhu, dok je kroz finansiranje drugih mjera zapošljavanja predviđenih Programom utroška sredstava Ministarstva za 2016.g. (sufinansiranje edukacija i stručne literature kao podrška samozapošljavanju, sufinasiranje branilačkih zadruga, sufinasiranje stručnih i/ili završnih ispita i dr.) za 43 pripadnika branilačke populacije odobreno 70.850 KM.

Velika zainteresovanost pripadnika branilačke populacije za ova dva programa zapošljavanja odn. samozapošljavanja rezultirala je unošenjem istih u Program rada Vlade za 2017.godinu, za šta je predviđen iznos od ukupno 1.300.000 KM, dok je za ostale vidove zapošljavanja planiran iznos od još 275.000 KM.

POGLAVLJE VII. Sufinansiranje sportskih aktivnosti ratnih vojnih invalida

Uredbom o sufinansiranju sportskih aktivnosti ratnih vojnih invalida, koju je donijela Vlada Kantona na osnovu odredbi Zakona koje predviđaju izdvajanje sredstava u svrhu participacije troškova sportskih manifestacija i invalidskog sporta branilaca - ratnih vojnih invalida, utvrđena je mogućnost sufinansiranja sportskih aktivnosti invalidskog sporta u svrhu:

- učešća u sportskim takmičenjima i manifestacijama invalidskih sportskih klubova i pojedinaca u invalidskim sportovima;
- organizovanja sportsko-rekreacionih takmičenja i aktivnosti, te manifestacija u sportu i rekreaciji invalidnih lica;
- rada invalidskih sportskih saveza i asocijacija;
- rada sportskih organizacija koje okupljaju ratne vojne invalide.

Uredbom se osiguravaju i sredstva kantonalnim udruženjima ratnih vojnih invalida za održavanje sportskih manifestacija.

Programom utroška sredstava Ministarstva je utvrđen način i postupak realizacije ovog prava.

U narednoj tabeli dat je prikaz odobrenih sredstava u ovu svrhu u periodu 2013.-2016.godine.

Tabela 15. Odobrena sredstava (u KM) za učešća u sportskim takmičenjima RVI i organizovanju takmičenja i manifestacija pripadnika branilačke populacije

Godina	Učešća u sportskim takmičenjima RVI	Organizovanja takmičenja i manifestacija
2013.	63.940,00	67.174,00
2014.	59.700,00	35.500,00
2015.	76.500,00	44.670,50
2016.	70.000,00	64.937,30

POGLAVLJE VIII. Oslobođanje od plaćanja sudskih i administrativnih taksi

Članom 28. Zakona utvrđeno je oslobođanje od plaćanja taksi u postupku pred sudovima u Kantonu, te kantonalnih i gradske/općinskih administrativnih taksi za dobitnike ratnog priznanja ili odlikovanja, ratne vojne invalide, članove porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, članove uže porodice poginulog, umrlog, nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja i nezaposlene demobilizirane branioca.

Zakonom je također propisano (član 29.) oslobođanje od plaćanja kantonalnih i gradskih/općinskih administrativnih taksi i naknada za uvjerenja izdata u školskim ustanovama čiji je osnivač Kanton, za dobitnike ratnog priznanja ili odlikovanja; ratne vojne invalide; demobilizirane branioca; članove porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca te djecu dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, ratnih vojnih invalida i demobiliziranih branilaca, u postupku pribavljanja dokumentacije u cilju stipendiranja i pomoći u školovanju.

U cilju primjene naznačenih odredbi Zakona, Ministarstvo za boračka pitanja je sačinilo prijedloge izmjena i dopuna Kantonalnih zakona o sudskim i administrativnim taksama, te izvršilo uvid u odluke vijeća svih općina sa područja Kantona i interveniralo u cilju usaglašavanja istih sa Zakonom, odnosno omogućavanja korištenja ovog prava branilaca i članova njihovih porodica. Također su upućeni dopisi obrazovnim ustanovama sa područja Kantona u cilju dopune vlastitih akata odredbom o ovom oslobođanju, odnosno izvršeno je interveniranje u slučajevima zabilježenog nepoštivanja prava.

POGLAVLJE IX. Pomoć u slučaju smrti

Članom 37. Zakona je utvrđeno da u slučaju smrti dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, nosioca "Partizanske spomenice 1941", ratnog vojnog invalida, demobiliziranog branioca, člana

porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, a koji su prije smrti sa prebivalištem odnosno boravištem na području Kantona bili u trajanju od najmanje dvije godine neprekidno, članovi porodice sa kojima je umrli živio u zajedničkom domaćinstvu u vrijeme smrti ili drugo lice koje vlastitim sredstvima sahrani umrlog, imaju pravo na jednokratnu novčanu pomoć, ukoliko to pravo nisu ostvarili prema drugom propisu.

Članom 38. Zakona su utvrđena prava u slučaju smrti lica sa naročitim zaslugama. Istim je predviđeno da općina na području koje je isti imao prebivalište vrši obavještanje o smrti putem javnih medija. U slučaju smrti dobitnika ratnog priznanja "Zlatni ljiljan" i "Red hrvatskog trolista" i nosioca "Partizanske spomenice 1941", općina na području koje je isti imao prebivalište, u saradnji sa kantonalnim udruženjem dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja, organizuje ukop - sahranu uz državne počasti. U slučaju da je ukop/sahrana izvršena u organizaciji i sredstvima kantonalnog udruženja, istom se može odobriti naknada utrošenih sredstava najviše do iznosa 2.500,00 KM. Općine na području Kantona poduzet će aktivnosti na određivanju i uređenju lokacija za ukop - sahranu lica sa naročitim zaslugama.

Uredbom o naknadi troškova dženaze/sahrane branilaca i članova njihovih porodica, koju je donijela Vlada Kantona, utvrđen je način i postupak dodjele ovih sredstava.

Tabela 16. Odobrena sredstva (KM) na ime dženaze/sahrane po godinama i kategorijama umrlih PBP

Kategorije	Godina					
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Ratni vojni invalidi	31	38	37	54	34	31
Porodice šehida/pog.branilaca	196	185	175	154	164	176
Demobilizirani branioi	330	355	344	353	445	515
Ukupno zahtjeva	557	578	556	561	643	722
Iznos (KM)	359.757,10	383.434,99	389.492,50	402.913,80	469.930,34	526.638,50

Period 2003.-2016.godina - Iznos odobrenih sredstava: 2.782.075,98 KM

Kako je vidljivo iz navedenog, u periodu 2011.-2015.g. prosječno je godišnje za ostvarivanje ovog prava utrošeno 401.105,75KM te utrošak od 526.638,50KM u 2016.godini ukazuje na porast potreba za ovim vidom pomoći, odnosno na značajno povećanje broja smrtnih slučajeva branilaca i članova njihovih porodica.

POGLAVLJE X. Podizanje nišana/nadgrobnog spomenika

U skladu sa odredbama Zakona, za svakog pripadnika Oružanih snaga RBiH koji je poginuo ili umro kao učesnik u odbrani Bosne i Hercegovine u proteklom odbrambeno-oslobodilačkom ratu i koji je sahranjen na području Kantona, osigurano je podizanje jedinstvenog spomen obilježja, izrađenog u skladu sa usvojenim idejnim rješenjem. Ovo se primjenjuje i u slučajevima ukopa nakon izvršene ekshumacije poginulih branilaca.

Vlada Kantona, na prijedlog Ministarstva, posebnim aktom odobrava podizanje nišana – nadgrobnog spomenika i za poginule pripadnike OS RBiH koji su ukopani izvan područja Kantona, a koji su početkom agresije na BiH imali prebivalište na području Kantona.

Na prijedlog Ministarstva, Vlada Kantona odobrava naknadu troškova članu porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, ili drugom licu koje vlastitim sredstvima izvrši podizanje nišana/nadgrobnog spomenika, u skladu sa posebnim aktom kojim utvrđuje uvjete, način i postupak isplate sredstava.

Članom 36. Zakona regulisano je podizanje spomen obilježja za umrle dobitnike ratnog priznanja ili odlikovanja kojim se osiguravaju sredstva u istu svrhu članu porodice, odnosno

drugom fizičkom ili pravnom licu koje izvrši podizanje nišana/nadgrobnog spomenika umrlom braniocu.

Prema evidenciji Ministarstva, u dosadašnjem periodu je postavljeno ukupno 4.267 pari jedinstvenog spomen obilježja, a što je finansirano sredstvima s transfera Ministarstva.

POGLAVLJE XI. Profesionalna rehabilitacija (Pravo po osnovu preostale radne sposobnosti)

Članom 13. Zakona je utvrđeno pravo ratnih vojnih invalida, dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja i demobiliziranih branilaca na profesionalnu rehabilitaciju, a na osnovu preostale radne sposobnosti, uključujući prekvalifikaciju i školovanje za obavljanje poslova za koje se traži više stručna sprema od one koju ima, u slučaju nezaposlenosti i ako prema općem obrazovanju, godinama života, zdravstvenom stanju i drugim okolnostima imaju uvjete za uspješnu rehabilitaciju.

Profesionalnom rehabilitacijom osigurava se osposobljavanje za vršenje ranijeg ili drugog odgovarajućeg zanimanja, stručno osposobljavanje za vršenje određenog zanimanja i stručno usavršavanje.

Na profesionalnu rehabilitaciju podnosioca zahtjeva u tom smislu upućuje gradska/općinska služba, a na osnovu prethodno utvrđene preostale radne sposobnosti od strane komisije stručne ustanove za ocjenjivanje radne sposobnosti, u skladu sa propisima iz oblasti penzijsko-invalidskog osiguranja, u roku 60 dana od dana prijema ocjene.

Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava po osnovu preostale radne sposobnosti, kojeg donosi ministar Ministarstva za boračka pitanja, detaljnije su regulisana pitanja od značaja za realizaciju ovog prava.

U dosadašnjem periodu za realizaciju ovog prava ukupno su odobrena sredstva u iznosu od 148.053 KM.

POGLAVLJE XII. Izgradnja prilaza do stambene zgrade

Zakonom je utvrđeno pravo na uklanjanje arhitektonsko-urbanističkih barijera za prilaz i ulazak u stambenu zgradu u kojoj stanuje i za korištenje stana za ratne vojne invalide I grupe koji nisu sposobni za kretanje bez invalidskih kolica. Ovo pravo se može ostvariti jednokratno i pod uvjetom da se radi o stambenoj jedinici sa riješenim imovinsko-pravnim odnosima, a realizaciju je dužna osigurati općina na području koje se stambena zgrada nalazi.

POGLAVLJE XIII. Sufinansiranje izgradnje spomen obilježja u gradu/općinama

U Budžetu Zeničko-dobojskog kantona te Programom utroška sredstava Ministarstva za boračka pitanja utvrđen je poseban transfer za sufinansiranje izgradnje spomen obilježja u gradu/općinama Kantona, vezanih za protekli odbrambeno-oslobodilački rat. Izdvajanje sredstava se vrši na inicijativu branilačkih organizacija i mjesnih zajednica, a na osnovu pisanog zahtjeva gradske/općinskih službi te dostavljenih projekata u tom smislu.

U narednoj tabeli dat je prikaz izdvojenih sredstava za izgradnju spomen obilježja u prethodnim godinama.

Tabela 17. Odobrena sredstva za izgradnju spomen obilježja u periodu 2010.-2016.g.

Godina	Iznos (KM)
2010.	43.000
2011.	212.300
2012.	203.500
2013.	13.500
2014.	6.000

2015.	29.000
2016.	55.000

POGLAVLJE XIV. Sredstva za rad branilačkih udruženja

Zakonom je utvrđeno da Vlada Kantona odobrava sredstva za rad i aktivnosti kantonalnih udruženja pripadnika branilačke populacije od posebnog društvenog interesa, a Odlukom o finansiranju rada kantonalnih udruženja branilaca i članova njihovih porodica, koju je donijela Vlada Kantona, utvrđeni su uvjeti, način i postupak dodjele istih sredstava.

Odlukom je definisano finansiranje slijedećih udruženja i saveza:

1. Savez dobitnika najvećih ratnih priznanja Zeničko-dobojskog kantona,
2. Udruga nositelja ratnih odličja HVO Zeničko-dobojskog kantona iz Žepča,
3. Udruženje građana Ratnih vojnih invalida paraplegičara u Zeničko-dobojskom kantonu,
4. Savez ratnih vojnih invalida Zeničko-dobojskog kantona,
5. Zajednica udruga hrvatskih vojnih invalida domovinskog rata HVO-HB Zeničko-dobojskog kantona iz Žepča,
6. Organizacija porodica šehida i poginulih boraca Zeničko-dobojskog kantona,
7. Zajednica udruga obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata Zeničko-dobojskog kantona,
8. Udruženje građana 100% ratnih vojnih invalida prve kategorije slijepih boraca i boraca sa teškim oštećenjem vida,
9. Udruženje građana Jedinstvena organizacija boraca Bosne i Hercegovine "Unija veterana" Zeničko-dobojskog kantona,
10. Savez demobilisanih boraca odbrambeno oslobodilačkog rata 1992-1995 Zeničko-dobojskog kantona i
11. Savez udruženja antifašista i boraca narodnooslobodilačkog rata u Zeničko-dobojskom kantonu.

Napomena: Naznačeni su puni nazivi udruženja iz rješenja o registraciji.

Programom utroška sredstava Ministarstva predviđeno je finansiranje rada kancelarija navedenih udruženja te finansiranje programskih aktivnosti kantonalnih udruženja pripadnika branilačke populacije.

POGLAVLJE XV. Posebna prava

Članom 41. Zakona utvrđena su posebna prava lica sa naročitim zaslugama, prema kojima dobitnici ratnog priznanja ili odlikovanja i nosioci "Partizanske spomenice 1941" imaju pravo na jednokratno novčano primanje u toku jedne kalendarske godine, u visini koju utvrdi Vlada Kantona.

Također, dobitnicima ratnog priznanja ili odlikovanja za vrijeme nezaposlenosti odobrava se mjesečna novčana naknada, u skladu sa Uredbom o novčanoj naknadi dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja za vrijeme nezaposlenosti koju je donijela Vlada Kantona, kojom je utvrđena visina novčanih sredstava u ovu svrhu (200, 100 i 50 KM - zavisno od kategorije priznanja i odlikovanja), te uvjeti, način i postupak dodjele istih, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovog prava.

U vrijeme sačinjavanja Informacije evidentirana su dva korisnika ovog prava, dok su ostali dobitnici ratnog priznanja ili odlikovanja zaposleni ili su uživaoci penzija.

DIO PETI - AKTIVNOSTI BRANILAČKIH UDRUŽENJA

POGLAVLJE I. Uvod

Udruženje u smislu Zakona o udruženjima i fondacijama ("Službene novine FBiH" br. 45/02) je svaki oblik dobrovoljnog povezivanja više fizičkih ili pravnih lica radi unapređenja i ostvarivanja nekog zajedničkog ili opštedruštvenog interesa ili cilja, a čija osnovna svrha nije sticanje dobiti. Udruženje (kao i fondacije) samostalno utvrđuju svoje ciljeve i djelatnosti u skladu sa Ustavom i Zakonom. Ciljevi i djelatnost udruženja ne mogu biti u suprotnosti sa ustavnim poretkom BiH i FBiH.

Udruženje (kao i fondacija) dužno je da vrši Zakonom povjerene poslove, a kanton, odnosno kantonalni organ uprave nadležan je za poslove praćenja stanja u oblasti na koju se odnosi djelatnost udruženja.

Informacija daje prikaz statusnih pitanja i aktivnosti kantonalnih branilačkih udruženja koja se finansiraju iz Budžeta Kantona, a za koje je Ministarstvo nadležno za praćenje stanja u oblasti na koju se odnosi djelatnost udruženja, sa podacima o dodjeljenim novčanim sredstvima sa transfera Ministarstva, realizovanih putem redovnog finansiranja, odnosno posebnih programskih aktivnosti udruženja.

POGLAVLJE II. Normativna regulativa

Oblast rada i aktivnosti udruženja pripadnika branilačke populacije na području Kantona normativno je regulisana i uređena u skladu sa ustavom utvrđenim funkcijama kantona i općina i to:

- Odlukom o finansiranju Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine ZDK" br. 16/97), kojom je utvrđeno da se iz budžeta Kantona finansiraju udruženja i kantonalne organizacije, a iz gradskog/općinskog budžeta gradska/ općinska udruženja i organizacije.
- Članom 47. Zakona o udruženjima i fondacijama je utvrđeno da nadzor nad zakonitošću rada udruženja i fondacija vrši nadležni federalni, odnosno kantonalni organ uprave u čije područje spada praćenje stanja u oblasti na koju se odnosi djelatnost udruženja ili fondacije.
- Članom 32. Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica je utvrđeno da Vlada Kantona odobrava sredstva za rad i aktivnosti kantonalnih udruženja pripadnika branilačke populacije od posebnog društvenog interesa, u skladu sa posebnim propisom kojim utvrđuje visinu, uvjete, način i postupak dodjele istih sredstava.
- Odlukom o finansiranju rada kantonalnih udruženja branilaca i članova njihovih porodica su utvrđeni uvjeti, način i postupak finansiranja rada i aktivnosti udruženja branilaca i članova njihovih porodica, od posebnog društvenog interesa, organizovanih na nivou Kantona.
- Programom utroška sredstava Budžeta Kantona planiranih na razdjelu Ministarstva za boračka pitanja za 2016.g, u razdjelu 24, budžetska organizacija 01, potrošačka jedinica 0001, ekonomski kod 614200-"Grantovi pojedincima" subanalitika OAD 204 "Sredstva za rad branilačkih udruženja" za navedenu namjenu planirana i utrošena su sredstva u ukupnom iznosu od 438.000 KM.

POGLAVLJE III. Aktivnosti Ministarstva u vezi praćenja rada kantonalnih udruženja

Ministarstvo, kao kantonalni organ uprave nadležan za poslove branilačko-invalidske zaštite u cilju realizacije zakonom povjerenih ovlaštenja u segmentu statusa, rada i aktivnosti udruženja branilačke populacije na području Kantona, vrši i obavlja slijedeće poslove i radne zadatke:

- finansira rad i aktivnosti kantonalnih udruženja a u skladu sa važećim podzakonskim aktom;
- pomaže (finansira i sufinansira) realizaciju projekata od značaja za branioce i članove njihovih porodica, a u skladu sa raspoloživim sredstvima prema Programu utroška sredstava iz Budžeta ZDK sa transfera Ministarstva za određenu namjenu;
- vodi evidenciju o svim vrstama dodjeljenih pomoći (po osnovu redovnog finansiranja i po pojedinačnim projektima);

- prati realizaciju namjenskog utroška odobrenih sredstava kao i stanje u oblasti rada branilačkih udruženja, te
- vrši nadzor nad zakonitošću rada udruženja.

U skladu sa članom 49. Zakona o udruženjima i fondacijama udruženje koje vrši javna ovlaštenja dužno je organu uprave koje vrši nadzor nad njihovim radom najmanje jedanput godišnje podnijeti izvještaj o vršenju povjerenih javnih ovlaštenja. Izvještaj mora sadržavati opis aktivnosti udruženja/fondacije i godišnji finasijski izvještaj sa bilansom stanja, koji prikazuje prihode i rashode udruženja. Ministarstvo za svaku budžetsku godinu vrši pregled i kontrolu rada kantonalnih udruženja, te pismeno traži dostavu izvještaja o radu sa završnim finasijskim izvještajem i program rada za narednu budžetsku godinu, usvojene od strane organa udruženja a u skladu sa statutarnim i drugim aktima.

U skladu sa odredbama Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, izmjene i dopune istog, kao i donošenje odnosno izmjene i dopune svih podzakonskih akata mogu se vršiti samo po prethodno pribavljenom mišljenju kantonalnih branilačkih udruženja. S tim u vezi Ministarstvo nastoji blagovremeno upoznati udruženja sa svim aktima donesenim na nivou Federacije odnosno Kantona, a kojim su obuhvaćeni i interesi branilačke populacije, te sa potrebama usaglašavanja kantonalnih propisa iz ove oblasti. U proceduri donošenja Zakona o dopunskim pravima 2006.g. sprovedena je javna rasprava na najširem nivou, a prilikom donošenja novog teksta Zakona i 12 podzakonskih akata u maksimalnoj mjeri su ispoštovane primjedbe, prijedlozi i sugestije branilačkih udruženja, kao najboljih poznavalaca stanja i potreba kategorija populacije koju zastupaju.

POGLAVLJE IV. Finansiranje rada i aktivnosti kantonalnih udruženja

Finansiranje redovnog rada i programskih aktivnosti udruženja branilaca i članova njihovih porodica vrši se u skladu sa naprijed naznačenom Odlukom i godišnjim programom utroška sredstava Budžeta Kantona sa budžetske stavke Ministarstva za boračka pitanja.

Kriterij za utvrđivanje visine pojedinačnih iznosa sredstava koji se odobravaju udruženjima u skladu sa Odlukom su: brojnost gradskih/općinskih organizacija - članica kantonalnih saveza/udruženja, utvrđene programske aktivnosti za tekuću kalendarsku godinu (redovne i posebne), realizacija aktivnosti i pravdanja utroška odobrenih sredstava u prethodnoj godini, kao i značaj i kvalitet dostavljenih projekata sa aspekta pripadnika branilačke populacije, kao i sa aspekta značaja za širu društvenu zajednicu. Programom utroška sredstava za 2016.g. je utvrđeno da odluku o odobravanju sredstava po podnesenim zahtjevima za ove potrebe koji ne prelaze iznos od 5.000 KM donosi ministar Ministarstva, a dodjelu sredstava u većem iznosu je odobraval Vlada Kantona.

U 2016.g. Ministarstvo je kontinuirano pratilo i podržavalo rad i aktivnosti udruženja, te je pored redovnog finansiranja podržavalo i učestvovalo u sufinansiranju i ostalih programskih aktivnosti udruženja/udruga, odnosno svih kvalitetnih i značajnijih projekata, bez obzira od kojeg udruženja je proslijeđeno.

Napomena: Na osnovu Ugovora o zakupu kancelarijskog prostora sa Željezarom Zenica d.o.o. sa transfera materijalnih troškova Ministarstva odobravaju se sredstva na ime zakupa opremljenog kancelarijskog prostora za potrebe smještaja Organizacije porodica šehida i poginulih boraca ZDK, Saveza RVI ZDK, JOB BiH „Unija veterana“, ZDK. Po tom osnovu u 2016.godini utrošeno je ukupno 7.687,32 KM.

U nastavku dajemo tabelarni pregled utrošenih novčanih sredstva za rad i aktivnosti udruženja u 2015. i 2016.godini sa analitikom dodjeljenih sredstava (utrošak sredstava po osnovu redovnog finansiranja, pojedinačno dostavljenih programa/projekata, te programa/projekata o dodjeljenim sredstvima sa ostalih transfera Ministarstva).

Tabela 18. Odobrena sredstva (u KM) za redovan rad i programske aktivnosti udruženja u 2015. i 2016.godini

Udruženje	Godine							
	2015.				2016.			
	redovno finansiranje	manifest.	projekti i programi	ukupno	redovno finansiranje	manifest.	projekti i programi	ukupno
Savez dobitnika NRP ZDK	27.600,00	3.000,00	36.800,00	67.400,00	27.600,00	7.000,00	34.739,97	69.339,97
Udruga nositelja rat.odličja HVO ZDK	16.800,00	0,00	30.300,00	47.100,00	16.800,00	0,00	18.970,00	35.770,00
UG RVI- paraplegičara u ZDK	25.200,00	0,00	3.500,00	28.700,00	25.200,00	0,00	4.550,46	29.750,46
Savez RVI ZDK	31.200,00	0,00	42.825,00	74.025,00	31.200,00	0,00	31.050,00	62.250,00
ZU HVIDR-a ZDK	25.200,00	0,00	7.000,00	32.200,00	25.200,00	0,00	9.200,00	34.400,00
Organizacija PŠ i PB ZDK	31.200,00	0,00	15.200,00	46.400,00	31.200,00	5.000,00	36.267,68	72.467,68
ZU obitelji pog.i nest.HB DR ZDK	25.200,00	0,00	12.760,00	37.960,00	25.200,00	0,00	4.000,00	29.200,00
UG Savez slijepih boraca ZDK	15.600,00	0,00	18.380,00	33.980,00	15.600,00	0,00	18.960,00	34.560,00
JOB "Unija veterana" ZDK	0,00	0,00	3.500,00	3.500,00	23.000,00	0,00	7.500,00	30.500,00
Savez DB OOR '92-'95 ZDK	16.800,00	0,00	0,00	16.800,00	16.800,00	0,00	0,00	16.800,00
SUBNOR ZDK	9.600,00	0,00	5.200,00	14.800,00	9.600,00	0,00	1.533,00	11.133,00
UKUPNO:	224.400,00	3.000,00	175.465,00	402.865,00	247.400,00	12.000,00	166.771,11	426.171,11

DIO ŠESTI - ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Imajući u vidu postojanje uređene evidencije o korisnicima branilačko-invalidske zaštite, u skladu sa pozitivnim propisima i na osnovu jedinstvenog informacionionog sistema, koja omogućava sagledavanje stanja u ovoj oblasti i na osnovu toga poduzimanje odgovarajućih mjera, podaci iz ove Informacije daju mogućnost sagledavanja stanja u kojem se nalazi branilačka populacija, te dosada preduzetih mjera na poboljšanju istog.

Branilačko-invalidska zaštita je u okviru socijalne politike prema odredbama Federalnog ustava u nadležnosti Federacije i kantona, te doneseni federalni zakoni iz ove oblasti za realizaciju najvećeg broja prava zadužuju kantonalna ministarstva.

U realizaciji tih obaveza 2006.g. donesen je Zakon o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica i na osnovu istog dvanaest podzakonskih akata, dok je jedan podzakonski akt donesen na osnovu Federalnog zakona. Donošenjem ovih akata data je mogućnost sistemskog rješenja prava branilaca i članova njihovih porodica tako što isti postaju zakonska kategorija. Zakon osigurava upravno rješavanje u dvostepenom postupku, odnosno pravnu zaštitu branilaca i članova njihovih porodica u realizaciji njihovih prava.

2014.godine donesen je novi Zakon o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, kojim su utvrđene odredbe o povoljnijem statusu djece šehida/pog.branilaca, umrlih RVI i demobiliziranih branilaca u pogledu zdravstvene zaštite, zapošljavanja i stipendiranja; u prava po Zakonu uvedeni su i povratnici u RS, kao i udovice i roditelji umrlih demobiliziranih branilaca. U skladu sa Zakonom u toku 2014./2015. godine doneseno je i 12 novih podzakonskih akata.

Početkom 2016.godine Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata uputilo je na mišljenje kantonima tekst Prednacrtu Zakona o pravima demobilisanih branilaca i članova njihovih porodica. S obzirom da se radi o novom zakonu kojim se predviđaju prava ove kategorije branilačke populacije koja bi se realizovala na području kantona i sredstvima kantonalnih budžeta, Vlada Kantona je zatražila dopunu Zakona u tom smislu te dostavu izjave o fiskalnoj procjeni istog propisa, nakon čega smo obaviješteni da je u toku pribavljanje mišljenja federalnih organa po novosačinjenom tekstu istog Zakona. Također je najavljena mogućnost izmjena i dopuna i važećeg Federalnog zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica, što će sve imati za posljedicu obavezu usklađivanja sa istim Kantonalnog zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica. Imajući isto u vidu, Ministarstvo je u postupku po zahtjevima i inicijativama Ureda Ombudsmana BiH, zastupnika Skupštine, branilačkih udruženja, kao i građana-pojedinaca za izmjene i dopune Kantonalnog zakona, zauzelo stav o preuranjenosti izmjena kantonalnih propisa do donošenja naznačenih federalnih zakona, prvenstveno nastojeći imati nedvojbene informacije o tome koliko će isti imati efekat opterećenja Kantonalnog budžeta. U svojim dopisima Federalnom ministarstvu, Ministarstvo je naglašavalo neophodnost utvrđivanja federalnim propisima jednoobraznih uvjeta u pogledu ostvarivanja prava branilaca i članova njihovih porodica na području cijele Federacije.

Branici i članovi njihovih porodica na području Kantona čine veći dio populacije sa statusom nezaposlenog lica na evidenciji Službe za zapošljavanje. Problem sa preko 11.000 nezaposlenih pripadnika branilačke populacije je složeniji imajući u vidu da se često radi o licima sa narušenim zdravljem, odnosno smanjenim psihofizičkim sposobnostima.

S tim u vezi, posebna aktivnost u toku 2015., a naročito tokom 2016.godine, u Ministarstvu se odnosila na projekte samozapošljavanja i zapošljavanja u pravnim licima pripadnika branilačke populacije. Za ta dva programa je iskazana velika zainteresovanost kandidata, naročito u pogledu dodjele sredstava kojim bi započeli vlastiti obrt a koji bi omogućio egzistencijalno zbrinjavanje njihovih porodica. Sredstva su odobravana po dostavljenim poslovnim planovima koji su se odnosili na izvođenje građevinskih i zanatskih radova, otvaranje ugostiteljskih objekata, stomatoloških ordinacija, bavljenje stočarstvom i poljoprivredom - naročito uzgoj voća za koji postoji realna mogućnost plasmana na tržištu. Uspjeh projekata koji su prethodne dvije godine bili

planirani u okviru Programa utroška sredstava Ministarstva odnosno Programa rada Ministarstva, dao je mogućnost uvrštenja istih u Program rada Vlade Kantona za 2017.godinu, odnosno nastavak realizacije istih projekata i u tekućoj budžetskoj godini.

U oblasti zdravstvene zaštite poteškoće su izražene u postupku ostvarivanja prava na liječenje na području Kantona branilaca - povratnika u RS, što onemogućavaju važeći federalni propisi koji regulišu ovu oblast, zbog čega bi ovo pitanje trebalo i rješavati na federalnom nivou. Dosadašnji problem branilaca koji zbog ostvarenog zdravstvenog osiguranja u R Hrvatskoj nisu mogli ostvarivati zdravstvenu zaštitu u mjestu prebivališta u Kantonu, riješen je donošenjem nove Odluke o proširenom obimu prava iz zdravstvene zaštite za branioci i članove njihovih porodica, u maju 2015.godine.

Neriješeno stambeno pitanje predstavlja jedan od najznačajnijih egzistencijalnih problema stanovnika Kantona, a najugroženiji dio populacije su svakako branioci i članovi njihovih porodica, zbog čega jedan od prioriteta zadatka u proteklom dvogodišnjem periodu odnosio na pomoć u rješavanju problema njihovog stambenog zbrinjavanja.

Od značaja za ostvarenje funkcija Ministarstva je i dobra saradnja sa udruženjima pripadnika branilačke populacije koja se realizuje kroz pružanje odgovarajuće pomoći i zajedničku aktivnost na poboljšanju statusa ove populacije.

Imajući u vidu ekonomsku situaciju u Kantonu, najveći problem u proteklom periodu se odnosio na nemogućnost osiguranja sredstava za realizaciju prava adekvatno evidentnim potrebama branilaca i članova njihovih porodica, zbog čega je ostvarenje prava najčešće uvjetovano provođenjem konkursne procedure i bodovanjem.

Sanacija dugovanja pripadnicima branilačke populacije kojima su odobrena budžetska sredstva, prvenstveno u svrhu liječenja i stambenog zbrinjavanja u ranijem periodu, bila su jedan od prioriteta ciljeva koje je Ministarstvo u ovom periodu uspješno realizovalo.

U narednim tabelama dat je pregled utroška sredstava Budžeta Kantona po transferima za prava branilaca i članova njihovih porodica u periodu 2003.-2016.godina, te Pregled transfera iz Programa utroška sredstava Ministarstva za boračka pitanja za 2017.godinu.

Tabela 19. Utrošak sredstava Budžeta Kantona po transferima

Naziv transfera	2003.-2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Banjsko-klimatsko liječenje	2.436.470,30	173.290,00	201.498,00	210.483,00	188.906,00	249.900,00
Stipendiranje studenata pripadnika branilačke populacije	10.713.600,00	1.398.000,00	1.484.400,00	1.450.400,00	1.526.800,00	1.648.400,00
Podizanje nišana/nadgrobnih spomenika	1.979.961,57	16.527,52	14.857,52	7.659,00	7.506,00	11.414,00
Sredstva za rad branilačkih udruženja	3.303.852,03	366.599,50	344.267,09	313.136,71	399.052,32	440.489,43
Ortopedska i druga pomagala	717.913,59	152.061,71	12.179,09	101.036,87	20.455,36	149.674,07
Troškovi učešća u sportskim takmičenjima	689.209,00	67.900,00	63.940,00	59.700,00	76.500,00	70.000,00
Troškovi organizovanja takmičenja i manifestacija PBP	513.858,00	67.470,50	67.174,00	35.500,00	44.670,50	64.937,30
Jednokratna novčana sredstva za rješavanje stambenog pitanja PBP	26.206.952,26	2.405.800,00	1.325.517,53	297.637,00	1.745.279,64	1.631.219,77
Pomoć u slučaju smrti PBP	1.279.702,60	383.434,99	389.492,50	402.913,80	469.930,34	526.638,50
Novčana naknada zbog izuzetno teške socijalno-ekonomske situacije PBP	1.952.550,00	513.900,00	544.660,00	819.150,00	925.650,00	945.100,00
Sredstva za liječenje PBP	1.784.468,00	416.500,00	491.500,00	578.700,00	730.000,00	899.950,00
Jednokratno novčano primanje osobama sa naročitim zaslugama	636.990,00	0	0	600	1800	1.700,00
Transfer za izgradnju spomen obilježja	648.853,00	42.500,00	13.500,00	6.000,00	29.000,00	55.000,00
Sredstva za školovanje i nabavku udžbenika za PBP	1.285.950,00	419.100,00	628.900,00	548.250,00	484.250,00	463.850,00
Transfer JU Službi za zapošljavanje ZDK za podsticaj mjera zapošljavanje	9.350.513,02	0		0		
Transfer za podsticaj zapošljavanja branilaca i članova njihovih porodica	0,00		0	6.090,00	396900	1.203.850,00
Zdravstvena zaštita neosiguranih lica	0,00		99.180,90	98.500,00	89289,26	91.848,14
Ocjena tjelesnog oštećenja	358.426,20	6.735,69	4.964,31	3.865,68	6.273,54	5.095,35
Profesionalna rehabilitacija	148.053,00	0	0	0	0,00	0,00
Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	128.200,00	161.000,00	62.000,00	4.500,00	19.305,00	30.000,00

Tabela 20. Pregled transfera Ministarstva za 2017.godinu

EK kod	Sub analitika	Tekući transferi pojedincima, Tekući transferi neprofitnim organizacijama i Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	Iznos KM
614200		Tekući transferi pojedincima	8.664.000,00
	OAD 201	Medicinska rehabilitacija	275.000,00
	OAD 202	Stipendiranje studenata - branilaca i članova njihovih porodica	1.650.000,00
	OAD 203	Podizanje nišana / nadgrobnih spomenika šehida/poginulih branilaca i umrlih	14.000,00
	OAD 204	Sredstva za rad branilačkih udruženja	400.000,00
	OAD 205	Ortopedska i druga pomagala	80.000,00
	OAD 206	Sufinansiranje učešća u takmičenjima invalidskog sporta	80.000,00
	OAD 207	Sufinansiranje organizovanja takmičenja i sportskih manifestacija	80.000,00
	OAD 208	Pomoć u rješavanju stambenog pitanja	1.650.000,00
	OAD 212	Pomoć u slučaju smrti branilaca i članova njihovih porodica	500.000,00
	OAD 213	Vanredna novčana pomoć	800.000,00
	OAD 214	Pomoć za liječenje i nabavku lijekova	850.000,00
	OAD 216	Jednokratno novčano primanje osobama sa naročitim zaslugama	10.000,00
	OAD 219	Transfer za izgradnju spomen obilježja	60.000,00
	OAD 220	Pomoć za nabavku udžbenika za redovno obrazovanje	480.000,00
	OAD 222	Transfer za podsticaj zapošljavanja branilaca i članova njihovih porodica	1.575.000,00
	OAD 223	Zdravstvena zaštita neosiguranih lica	160.000,00
614300		Tekući transferi neprofitnim organizacijama	28.000,00
	OAX 001	Ocjena tjelesnog oštećenja	8.000,00
	OAX 002	Profesionalna rehabilitacija	20.000,00
615100		Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	100.000,00
		UKUPNO	8.792.000,00

DIO ŠESTI - PRIJEDLOZI MJERA

U cilju stvaranja uvjeta za poboljšanje statusne pozicije branilaca i članova njihovih porodica te njegovanja i očuvanja digniteta Odbrambeno-oslobodilačkog rata, potrebno je poduzeti slijedeće mjere:

1. Imajući u vidu težak socijalno-ekonomski status najvećeg broja pripadnika branilačke populacije sa područja Kantona, evidentan rast potreba i efekte dodijeljenih sredstava, nastaviti i unaprijeđivati aktivnosti na ostvarivanju prava i dodjeli sredstava novčane pomoći za potrebe samozapošljavanja, stambenog zbrinjavanja, stipendiranja redovnog studija studenata, zdravstvene zaštite i medicinske rehabilitacije branilaca i članova njihovih porodica.
2. Planirana budžetska sredstva i postupak dodjele istih trebaju pratiti potrebe i prava branilaca i članova njihovih porodica utvrđena Zakonom i podzakonskim aktima, posebno u slučajevima potrebe hitnog izdvajanja sredstava za potrebe liječenja, vanredne novčane pomoći i pomoći u slučaju smrti branilaca i članova njihovih porodica.
3. U saradnji sa kantonalnim udruženjima branilaca i članova njihovih porodica Ministarstvo za boračka pitanja će kontinuirano razmatrati najznačajnije probleme u vezi statusa branilačke populacije i načine rješavanja istih.
4. Saradnjom Ministarstva za boračka pitanja sa drugim ministarstvima Zeničko-dobojskog kantona u čiji djelokrug poslova spadaju određena pitanja od interesa za branilačku populaciju unaprijeđivati položaj te povećavati stepen ostvarivanja prava i zadovoljenja potreba branilaca i članova njihovih porodica, posebno u oblasti zdravstva, obrazovanja i zapošljavanja.
5. Ministarstvo za boračka pitanja će u saradnji sa gradonačelnikom Zenice i općinskim načelnicima i šefovima gradske/općinskih službi iznalaziti rješenja za otklanjanje eventualnih uočenih problema vezanih za pravovremenost u postupcima ostvarivanja prava.
6. Ministarstvo za boračka pitanja i Vlada Zeničko-dobojskog kantona će analizirati skupštinsku raspravu i zaključke vezane za ovu temu, sa ciljem adekvatnog postupanja.

Broj: 13/02-41-4599 /17
Zenica, 10.04.2017.godine

MINISTAR
Fahrudin Čolaković